

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Oddělení půdy a lesnictví

Central Institute for Supervising
and Testing in Agriculture
ISO 9001 certified

**Výsledky průzkumu stavu výživy lesa v přírodní lesní
oblasti č. 27: Hrubý Jeseník**

dle specifikace činností spojených s řešením úkolů, které pro MZe – úsek lesního hospodářství provádí ÚKZÚZ
Brno Č.j.: 34098/2017-MZE-16212

Závěrečná zpráva

Zpracovali: Dr. Ing. Přemysl Fiala
Ing. Dušan Reininger, Ph.D.
Ing. Tomáš Samek, Ph.D.
Ing. Tomáš Svoboda

Obsah

1. ÚVOD A METODIKA.....	4
1.1. Účel průzkumu	4
1.2. Použité zkratky	4
1.3. Vzorkování.....	5
1.3.1. Metody chemických analýz lesních půd	5
1.3.2. Metody chemických analýz rostlinných pletiv	5
1.4. Statistické zpracování.....	5
2. POPIS OBLASTI	6
2.1. Poměry geologické	6
2.2. Údaje lesnické typologie	6
2.3. Imisní zatížení a atmosférické spady.....	7
3. VYHODNOCENÍ CHEMICKÝCH ANALÝZ – VÝSLEDKY A DISKUZE	9
3.1. Půdní prostředí	9
3.2. Chemismus asimilačních orgánů.....	12
3.2.1. Chemismus asimilačních orgánů smrku ztepilého	12
3.2.2. Hodnocení poměrů živin ve výživě smrku.....	13
3.2.3. Model bilance půdní zásoby a odběru ročním přírůstkem jehlic smrku	14
3.2.4. Chemismus asimilačních orgánů buku lesního.....	15
3.3. Změny zjišťovaných charakteristik v letech 2007 a 2017.....	16
3.4. Mikrobiologická šetření	17
4. ZÁVĚR.....	19
5. POUŽITÁ LITERATURA	20
6. PŘÍLOHY	21
Příloha 1: Seznam odběrných míst	21
Příloha 2: Statistické zhodnocení údajů z chemických analýz	23
2a) Nadložní organický horizont (O)	23
2b) Organominerální (A) a minerální (B) horizont	24
2c) chemismus asimilačních orgánů smrk ztepilý	26
2d) chemismus asimilačních orgánů buk lesní.....	27
Příloha 3: Výsledky mikrobiologických rozborů.....	28
Příloha 4: Model koloběhu makroživin ve smrkovém ekosystému	29
Příloha 5: Vybrané kartogramy	30
5a) půdní reakce aktivní.....	30
5b) půdní reakce výměnná.....	31
5c) obsah dusíku.....	32
5d) obsah fosforu	34
5e) obsah draslíku	37
5f) obsah vápníku.....	40

5g) obsah hořčíku.....	43
5h) obsah hliníku	46
5i) obsah chromu	49

1. ÚVOD A METODIKA

1.1. Účel průzkumu

V roce 2017 provedl ÚKZÚZ na základě specifikace MZe průzkum výživy lesa v PLO č. 27: Hrubý Jeseník. Odběr půdních vzorků a vzorků asimilačních orgánů nejvíce zastoupených dřevin byl proveden v srpnu až říjnu roku 2017. Vzorky byly analyzovány v laboratořích NRL ÚKZÚZ. Při vzorkování, skladování a předávání vzorků bylo dbáno zásad zakotvených v příslušném metodickém pokynu, který je součástí řízené dokumentace ústavu.

Posláním průzkumu je informování vlastníků lesních pozemků o chemizmu půdního prostředí a pletiv asimilačních orgánů (jehlic běžného a předchozího roku u jehličnanů a listů u opadavých dřevin) s případným upozorněním a návrhy, vedoucími ke zlepšení zdravotního stavu lesa.

Průzkum byl proveden vzorkováním na 75 stanovištích (odběrných místech), které reprezentují plošně nejvíce zastoupené soubory lesních typů. Seznam odběrných míst je součástí příloh této zprávy.

1.2. Použité zkratky

A_h – organominerální horizont

B – minerální horizont

C_{ox} – celkový uhlík

EK – ekologická řada

FAAS – plamenová atomová emisní absorpční spektrofotometrie

GPS - globální polohový systém

ICP – OES – optická emisní spektrometrie v indukčně vázaném plazmatu

LVS – lesní vegetační stupeň

MZe – Ministerstvo zemědělství

O – nadložní organický horizont

OM – odběrné místo

PLO – přírodní lesní oblast

ÚKZÚZ - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

NRL – národní referenční laboratoř

NIRS – metoda blízké infračervené spektroskopie

N_{tot} – celkový dusík

Další zkratky ve vysvětlivkách pod tabulkami.

1.3. Vzorkování

Vzorek nadložního organického horizontu se odebírá z plochy 25 x 25 cm až na rozhraní s minerální půdou. Z této plochy se jako vzorek odebírá veškerá hmota, která tvoří organický horizont. Z minerální půdy se odebírají směsné vzorky z organominerálního horizontu (epipedonu) a z horizontu minerálního do hloubky 35 – 40 cm. Směsné vzorky se odebírají ze tří až pěti míst na vzorkovaném stanovišti. Půdní vzorky jsou uloženy do polyetylenových sáčků a přepraveny do laboratoře, kde jsou skladovány v teplotě do 10 °C.

Pro potřebu analýz pletiv asimilačních orgánů byly odebírány u jehličnanů jehlice běžného a předchozího roku, a to z porostů ve stadiu tyčkovin až tyčovin z 2. – 7. přeslenu z osluněné strany. K odběru se používají teleskopické nůžky s dosahem 6 m. Vzorky jehlic jsou uloženy v papírových sáčcích a předány do laboratoře k sušení.

Odběrná místa jsou umístěna v porostních skupinách současného rozdělení lesa a jsou vyplněny průvodní listy s krátkým popisem odběrných míst. Při popisu půdního prostředí se používá odborných klasifikačních termínů (NĚMEČEK A KOL, 2001). Souřadnice jsou zaměřeny na místě systémem GPS.

1.3.1. Metody chemických analýz lesních půd

Horizont nadložní organický:

půdní reakce aktivní a výměnná ($\text{pH}_{\text{H}_2\text{O}}$ a $\text{pH}_{\text{CaCl}_2}$) měřeno iontově – selektivní elektrodou, stanovení obsahu dusíku a oxidovatelného uhlíku (N_{tot} a C_{ox}) metodou NIRS, stanovení extrahovatelných obsahů P, K, Ca, Mg, Mn, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, B měřených na ICP - OES po mineralizaci na suché cestě a výluhu kyselinou dusičnou.

Organominerální a minerální horizont:

půdní reakce aktivní a výměnná ($\text{pH}_{\text{H}_2\text{O}}$ a $\text{pH}_{\text{CaCl}_2}$), stanovení výměnné acidity z dvojího měření pH, stanovení obsahu dusíku a oxidovatelného uhlíku (N_{tot} a C_{ox}) metodou NIRS, stanovení obsahu přístupných živin P, K, Ca, Mg Al, Fe a S ve výluhu Mehlich III měřených na ICP - OES, stanovení extrahovatelných obsahů Al, Ca, Cd, Cr, Cu, Fe, K, Mg, Mn, P, Pb, Zn ve výluhu HNO_3 ($c = 2 \text{ mol/L}$) měřených na ICP OES, stanovení celkových obsahů P, K, Ca, Mg, Al, Cd, Cr, Cu, Fe, Mn, Pb, Zn v lučavce královské měřených na ICP – OES,

1.3.2. Metody chemických analýz rostlinných pletiv

Rozklad: N – mineralizace na mokré cestě ($\text{H}_2\text{SO}_4 + \text{Se}$, H_2O_2)

Stanovení: N – destilačně (automatická destilačně titrační jednotka - UDK 159)

Rozklad: B, Zn, Pb, Cd, Mn, Fe, Al, Cu, Cr, Ni, P, K, Ca, Mg – mineralizace na suché cestě (2 mol/l HNO_3)

Stanovení: B, Zn, Pb, Cd, Mn, Fe, Al, Cu, Cr, Ni, P, K, Ca, Mg - ICP OES – Spectro Arcos

Rozklad: S – mineralizace na mokré cestě ($\text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{O}_2$)

Stanovení: S – ICP OES – Spectro Arcos

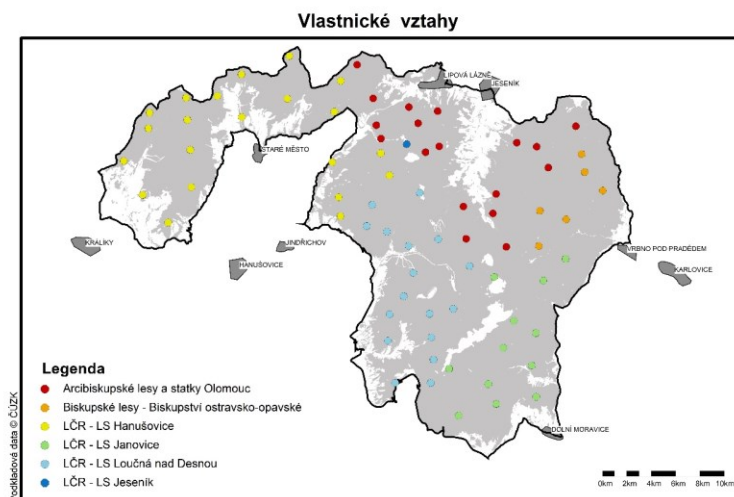
Pro pojmenování vzorků asimilačních orgánů jehličnanů se v této práci používá označení jehlice běžného roku, tedy jehlice vyrašené v roce vzorkování a jehlice předchozího roku.

1.4. Statistické zpracování

Ke statistickému zpracování byl použit software Microsoft® Excel® pro Office 365 MSO a software Topol Software s.r.o. © 1999 – 2019.

2. POPIS OBLASTI

Celková porostní půda v PLO č. 27 Hrubý Jeseník je 54 618,82 ha (ÚHÚL, 2001). Popis oblasti uvedený v oblastním elaborátu ÚHÚL Brandýs nad L. (ÚHÚL, 2001) sloužil k rozmístění odběrných míst s ohledem na reprezentativnost ve smyslu lesnické typologie, zdravotního stavu lesních porostů a vlastnických poměrů.

Obr. 1: Mapa PLO s rozmístěním odběrných míst podle vlastnických vztahů

2.1. Poměry geologické

Při výběru odběrných míst bylo přihlíženo ke geologickým poměrům popsaným v oblastním elaborátu ÚHÚL Brandýs nad L. (ÚHÚL, 2001) a na vybraných místech byly odebrány z minerálního horizontu půdní vzorky pro účely mineralogického rozboru.

Tab. 1: Odběrná místa na nichž byla provedena mineralogická šetření

OM	27058	27171	27157	27167	27183	27199	27200	27268	27275	27376

Horninové složení na odběrných místech bylo odečteno z geologické mapy České geologické služby 1:50 000. Převládajícími horninami jsou biotit, muskovit, chlorit, fylit až svor místy s fraftem, dvojslídna ortorula, blastomylinit, rula, biotická plagioglasová rula, kamenité až hlinito-kamenité sedimenty.

Mineralogickými rozbory vybraných vzorků byly zjištěna přítomnost následujících minerálů: amfibolit, ettringit, chlorit illit, smíšená struktura illit-smektit, kaolinit, draselný živec, plagioklas, křemen a vermikulit. Chlority jsou hlavními zdroji hořčíku a jejich vyšší zvětrávání je zřejmě zdrojem vyšších hodnot extrahovatelné formy hořčíku. Snižující se extrahovatelné obsahy vápníku naopak svědčí o vyčerpanosti plagioklasů jako jeho hlavního zdroje.

2.2. Údaje lesnické typologie

Tab. 2: Zastoupení lesních vegetačních stupňů v PLO (%) a počet odběrných míst

LVS	3	4	5	6	7	8	9	Sa
zastoupení v %*	0,3	1,7	24,4	38,8	22,8	9,7	0,6	100
Počet odb. míst		1	14	31	18	10	1	

http://www.uhul.cz/images/ke_stazeni/oprl_oblasti/OPRL-LO27-Hruby_Jesenik.pdf

Tab. 3: Plošné zastoupení edafických kategorií v PLO (%) a počet odběrných míst

EK	Z	Y	M	K	N	S	F	B	H
%*	4,2	1,4	0,1	26,0	12,0	36,9	0,1	2,9	0,1
OM	4			24	11	30	1	2	

EK	D	A	L	U	V	O	P	Q	G	R	Sa
%*	0,2	6,3	0,9	0,5	4,9	0,3	0,6	0,1	0,3	0,7	100
OM		2			1						75

*ÚHÚL Brandýs nad Labem, pob. Olomouc, PLO – Hrubý Jeseník, MZe č.j.:20674/2001 - 5040

OM – počet odběrných míst podle edafických kategorií

Tab. 4: Zastoupení ekologických řad v PLO (%) a počet odběrných míst

Ekolog. řada	extrémní	kyselá	živná	obohacená		oglejená	podmáčená	Sa
				ronem	vodou			
%*	5,6	38,1	40,0	6,5	6,3	1,0	1,0	
OM	4	35	33	2	1			75

*ÚHÚL Brandýs nad Labem, pob. Olomouc, PLO – Hrubý Jeseník, MZe č.j.:20674/2001 - 5040

OM – počet odběrných míst podle ekologických řad

2.3. Imisní zatížení a atmosférické spady

Tab. 5: Plocha pásem ohrožení v PLO 27 dle LS

LHC	Pásma ohrožení v ha				
	A	B	C	D	Celkem:
Albrechtice	-	263,58	570,36	558,90	1 392,84
Hanušovice	-	2 309,69	7 997,61	3 239,20	13 546,50
Janovice	-	951,95	2 740,78	4 916,87	8 609,60
Javorník	-	565,9	1 781,63	589,96	2 937,49
Jeseník	-	1 339,94	7 672,80	1 861,68	0 874,42
Karlovice	-	1 246,19	2 271,41	3 849,78	7 367,38
Loučná	-	3 390,73	7 208,83	1 331,41	11 930,97
CELKEM	-	10 067,98	30 243,42	16 347,80	56 659,20

*ÚHÚL Brandýs nad Labem, pob. Olomouc, PLO – Hrubý Jeseník, MZe č.j.:20674/2001 - 5040

Tab. 6: Roční vstup vybraných prvků atmosférickými srážkami na otevřené ploše – podle měření ČHMÚ na stanici „U dvou louček“

	2015	2016	2017
Srážky mm	1127	1105,2	1401,5
H ⁺ kg.ha ⁻¹	0,075	0,0805	0,11
N-NO ₃ ⁻ kg.ha ⁻¹	18,59	19,97	25,15
N-NH ₄ ⁺ kg.ha ⁻¹	7,68	9,19	11,74
K ⁺ kg.ha ⁻¹	0,93	0,89	1,57
Ca ²⁺ kg.ha ⁻¹	1,69	1,86	1,89
Mg ²⁺ kg.ha ⁻¹	0,34	0,35	0,51
S-SO ₄ ²⁻ kg.ha ⁻¹	13,17	12,30	13,95
Na ⁺ kg.ha ⁻¹	2,04	1,70	1,44
Kyselé částice	31,76	32,27	39,10
Alkalické částice	12,75	14,05	18,26

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isiko/tab_roc/tab_roc_CZ.html

Odběrná místa byla rozmístěna poměrně k plošnému zastoupení lesních vegetačních stupňů a edafických půdních kategorií, případně ekologických řad. Z tohoto pohledu považujeme předkládané výsledky provedeného průzkumu výživy lesa za reprezentativní pro danou oblast.

Mapovaná pásma ohrožení lesa jsou brána v úvahu při terénním průzkumu a stupeň defoliace je vedle ostatních příznaků poškození stromů zaznamenán v průvodních listech.

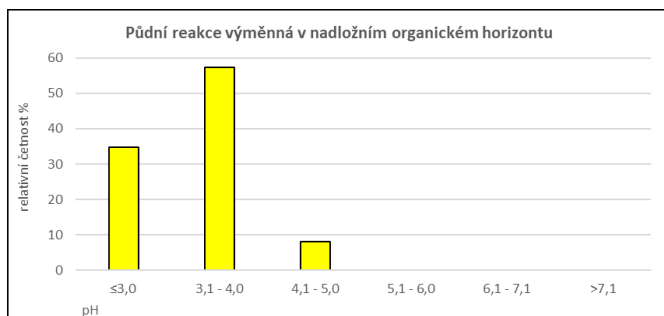
Pro odhad zatížení lesních ekosystémů okyselujícími srážkami jsme použili údaje stanice ČHMÚ „U dvou louček“ v Orlických horách. Uvedené hodnoty nás informují o vysoké převaze kyselých sloučenin v porovnání s alkalickými v atmosferických srážkách nad korunami stromů. Dále je zde informace o vysokém vstupu atmosférického dusíku v jeho amonné i nitrátové podobě.

3. VYHODNOCENÍ CHEMICKÝCH ANALÝZ – VÝSLEDKY A DISKUZE

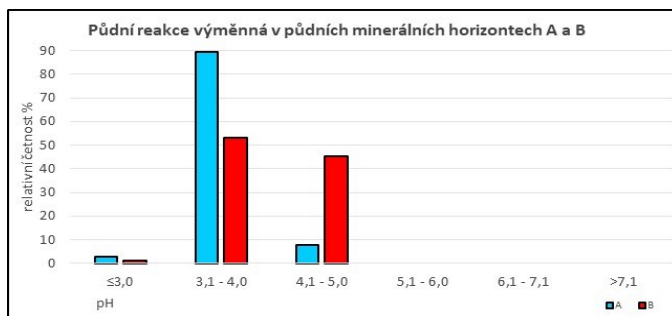
3.1. Půdní prostředí

Hodnoty chemické půdní reakce výměnné i aktivní informují o velmi kyselém půdním prostředí. Rozpětí hodnot reakce výměnné je 2,6 až 5,0. Polovina z analyzovaných vzorků nadložního organického

Obr. 2: Půdní reakce výměnná v nadložním organickém horizontu

horizontu spadá do intervalu vymezeného hodnotami spodního a horního kvartilu 3,0 – 3,5. Kyselost nadložního organického horizontu je určována především kvalitou opadu a klimatem. Odpovídá horským stanovištím 5. až 7. LVS s moderovou až morovou formou nadložního humusu. S tím souvisí rovněž akumulace nadložního organického materiálu, vyjádřená jeho množstvím ve výši 114 t.ha⁻¹. Množství menší než 80 t.ha⁻¹ je zjištěno na 12 stanovištích převážně 5. – 6. LVS.

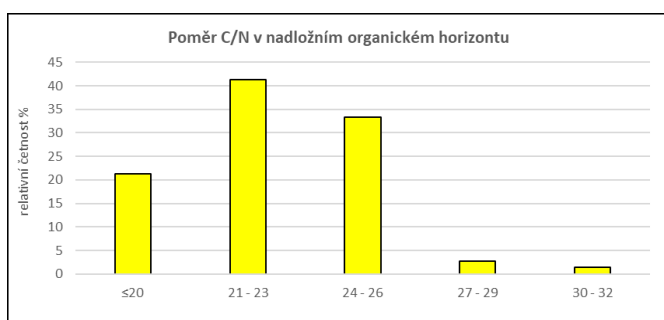

Obr. 3: Půdní reakce výměnná v organominerálním (A) a minerálním (B) horizontu

V organominerálním horizontu je hodnota výměnné půdní reakce 3,5 a oblast vymezená kvartily je 3,3 až 3,8 u organominerálního a 3,7 až 4,2 u minerálního horizontu. Rozpětí zjištěných hodnot je 3,0 až 4,8 v organominerálním a 3,0 až 4,4 v minerálním horizontu.

S pomalejší mineralizací opadu a následným hromaděním nadložního organického materiálu souvisí obsah celkového dusíku v nadložním organickém horizontu, který nabývá hodnot od 0,88 % do 1,75 % s mediánem 1,32 % a poměr C/N s hodnotou mediánu 22. Pod touto hodnotou se nachází 16 stanovišť patřících převážně k 5. a 6. LVS edafických kategorií živné ekologické řady.

Na 42 stanovištích (56 %) je zjištěna hodnota $C_{ox} > 30$. Na těchto stanovištích je průměrná hodnota poměru $C/N = 23$. Na stanovištích s hodnotou $C_{ox} < 30$ je průměrný poměr $C/N = 21$.

Obr. 4: Poměr C/N v nadložním organickém horizontu

Tab. 7: Vybrané charakteristiky nadložního organického horizontu

Půdní charakteristika	Typ lesního porostu dle dřevinné skladby		
	jehličnatý	listnatý	Smíšený
C_{ox} [%]	30,9	23,6	32,0
nadložní materiál [t/ha]	127	124	94,2
C/N	23	20	25
C/P	357	279	519
Ca/(Ca + Al + Fe)	0,10	0,06	0,18

Obsah celkového dusíku s hodnotou mediánu 1,32 % a mírně pravostranným rozdělením četností odpovídá jeho hromadění v tomto horizontu. V horizontech minerálních jsou jeho obsahy 0,30 % a 0,25 % v organominerálním a minerálním na nízké a vysoké úrovni. Rozdělení četností rovnoměrné až mírně pravostranné u organominerálního a levostranné u minerálního horizontu ukazuje na souvislost s obsahem oxidovatelného uhlíku ($r^2 = 0,79$). Nízké poměry C/N ve všech studovaných horizontech svědčí rovněž o relativně vyšších obsazích celkového dusíku ve spodní části šetřených půdních profilů. Rozdíly v chemizmu šetřených horizontů souvisí s výskytem bukových stanovišť na bohatším geologickém podloží s výskytem amfibolitů. Akumulace dusíku v nadložním organickém horizontu je zaznamenána především v nejvyšších polohách v okolí Pradědu (příloha 5c) a souvisí s pomalejším koloběhem živin (viz. kapitola 3.4. Mikrobiologická šetření).

Tab. 8: Chemické složení nadložního organického materiálu

	C _{ox}	N _{tot}	P _{dus}	K _{dus}	Ca _{dus}	Mg _{dus}	Mn _{dus}	Al _{dus}	Fe _{dus}
jehl.	29,8	1,33	914	1251	1760	1509	192	7392	10330
list.	23,6	1,19	875	1544	1760	2817	411	10585	17200

C_{ox} a N_{tot} v %, ostatní v mg.kg⁻¹.

Tab. 9: Chemické složení organominerálního horizontu

	C _{ox}	N _{tot}	P _{dus}	K _{dus}	Ca _{dus}	Mg _{dus}	Mn _{dus}	Al _{dus}	Fe _{dus}
jehl.	5,32	0,30	172	147	256	680	181	5530	10706
list.	4,92	0,28	147	187	376	1912	428	8871	13900

C_{ox} a N_{tot} v %, ostatní v mg.kg⁻¹.

Tab. 10: Chemické složení minerálního horizontu

	C _{ox}	N _{tot}	P _{dus}	K _{dus}	Ca _{dus}	Mg _{dus}	Mn _{dus}	Al _{dus}	Fe _{dus}
jehl.	4,34	0,25	201	156	216	931	223	9405	14550
list.	3,95	0,23	137	148	338	1904	451	12091	14163

C_{ox} a N_{tot} v %, ostatní v mg.kg⁻¹.

Obsah extrahovatelného **fosforu** (P_{dus}) v nadložním organickém horizontu je charakterizován hodnotou mediánu 865 mg.kg⁻¹. Tento obsah považujeme, z hlediska zásoby a hlavního zdroje fosforu v ekosystému, za dostačující. Extrahovatelné obsahy – 122 mg.kg⁻¹ a 129 mg.kg⁻¹ v organominerálním a minerálním horizontu odpovídají nízkým zásobám a přístupné střední obsahy v těchto horizontech jsou menší než hodnota detekčního minima 3,5 mg.kg⁻¹. Obsah **draslíku** je v nadložním organickém horizontu nízký a v minerálních částech půdních profilů nedostatečný. Rovněž přístupná forma draslíku je na nízké úrovni. Studované formy **vápníku** se vyznačují nedostatečnými obsahy v celém profilu včetně nadložního organického horizontu. Obsahy extrahovatelné formy **hořčíku** jsou na střední úrovni v nadložním organickém horizontu a nízké v minerální části profilů. Přístupné obsahy jsou nedostatečné. Vyšší obsahy extrahovatelného hořčíku jsou zjištěny ve střední části pohoří, především v oblasti výskytu chloritických rul a v pásmu amfibolitů.

Tab. 11: Obsah prvků v šetřených půdních horizontech (C_{ox} a N_{tot} v %, ostatní v mg.kg⁻¹) a jejich hodnocení podle klasifikace ÚKZÚZ

hor.	N _{tot}		C _{ox}		P _{dus}		K _{dus}		Ca _{dus}		Mg _{dus}		Fe _{dus}		Mn _{dus}	
O	1,32	5	30,3	3	865	3	1100	2	1140	1	1160	3	9640	4	123	1
A _h	0,30	2	5,38	2	122	2	109	1	144	1	434	2	11000	5	96	1
B	0,25	5	4,29	2	129	2	109	1	240	1	742	2	13000	4	179	2

Hodnocení obsahů: a) pro Fe a Mn 1 - velmi nízký; 2 - nízký; 3 - střední; 4 - vysoký; 5 - velmi vysoký;

b) pro makroživiny: 1 - nedostatečný; 2 - nízký; 3 - vyhovující; 4 - vysoký; 5 - luxusní

Půdní horizonty: O – nadložní organický, A_h – organominerální, B – minerální.

Tab. 12: Hodnota mediánů obsahů přístupných prvků v šetřených půdních horizontech (v mg.kg⁻¹) a jejich hodnocení podle klasifikace ÚKZÚZ

hor.	P _{MIII}		K _{MIII}		Ca _{MIII}		Mg _{MIII}	
A _h	<3,5	1	50	1	70	1	29	1
B	<3,5	1	30	1	47	1	14	1

Hodnocení obsahů: 1 - nedostatečný; 2 - nízký; 3 - vyhovující; 4 - vysoký; 5 - luxusní
Půdní horizonty: A_h – organominerální, B – minerální.

 Tab. 13: Hodnota mediánů obsahů těžkých kovů prvků v šetřených půdních horizontech (v mg.kg⁻¹) a jejich hodnocení podle klasifikace ÚKZÚZ

Horizont	Cd _{dus}	Cu _{dus}	Cr _{dus}	Pb _{dus}	Zn _{dus}
O	0,32	10,10	9,14	92	37
A _h	0,22	7,18	7,53	43	13
B	<20	6,04	12,8	22	13

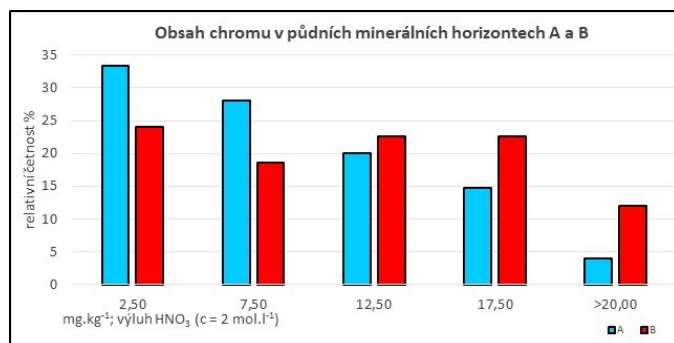
Tab. 14: Poměry obsahů extrahovatelných (E) a pseudototálních (P) v organominerálním horizontu

	Cd	Cu	Cr	Pb	Zn
Extr. (mg.kg ⁻¹)	0,22	7,18	7,53	43	13
Pseudotot. (mg.kg ⁻¹)	0,24	16,9	28,2	49	38
E/P*100 (%)	91	42	27	88	34
Limity (%)	-	> 25	> 0,5	> 50	> 25

Tab. 15: Poměry obsahů extrahovatelných (E) a pseudototálních (P) v minerálním horizontu

	Cd	Cu	Cr	Pb	Zn
Extr. (mg.kg ⁻¹)	< 0,20	6,04	12,8	22	13
Pseudotot. (mg.kg ⁻¹)	0,20	18,10	38,1	25	49
E/P*100 (%)	100	33	34	88	27
limity (%)	-	> 25	> 0,5	> 50	> 25

Podle hodnocení poměrů extrahovatelných a pseudototálních obsahů usuzujeme v případě mědi, chromu, olova a zinku na antropogenní kontaminaci (ROTTER ET AL., 2013). V případě kadmia přepokládáme, pro malý rozdíl mezi porovnávanými obsahy, jeho litogenní původ. Vyšší hodnota obsahu chromu v minerálním horizontu může souviset s petrografickou skladbou listnatých stanovišť. V oblasti Hrubého Jeseníku se jedná o amfibolitové pásmo ve střední části. S amfibolitem, pyroxeny a slídami jsou podle všeho Cr – minerály asociovány (KABATA-PENDIAS, 2011). Rozdílnost ve skladbě hornin může souviset s dvouvrcholovým rozložením četností obsahů v minerálním horizontu (obr. 5)

Obr. 5: Obsah chromu v organominerálním (A) a minerálním (B) horizontu

i příslušným kartogramem znázorňujícím výskyt chromu v tomto horizontu (příloha 5i).

Zatížení oblasti těžkými kovy nedosahuje vysoké úrovně. Není tedy nebezpečné vůči rostlinám nebo půdním mikroorganismům.

3.2. Chemizmus asimilačních orgánů

3.2.1. Chemizmus asimilačních orgánů smrku ztepilého

Tab. 16: Hodnocení obsahů extrahovatelných obsahů živin v půdních horizontech a ve smrkových jehlicích běžného roku podle klasifikace ÚKZÚZ

	N _{tot}	P	K	Ca	Mg	Fe	Mn
SM - jehlice běžného roku	3	4	2	2	3	1	2
O	5	3	2	1	3	4	1
A _h	2	2	1	1	2	5	1
B	5	2	1	1	2	4	2

Hodnocení obsahů: a) pro Fe a Mn: 1 - velmi nízký; 2 - nízký; 3 - střední; 4 - vysoký; 5 - velmi vysoký;

b) pro makroživiny: 1 - nedostatečný; 2 - nízký; 3 - vyhovující; 4 - vysoký; 5 - luxusní;

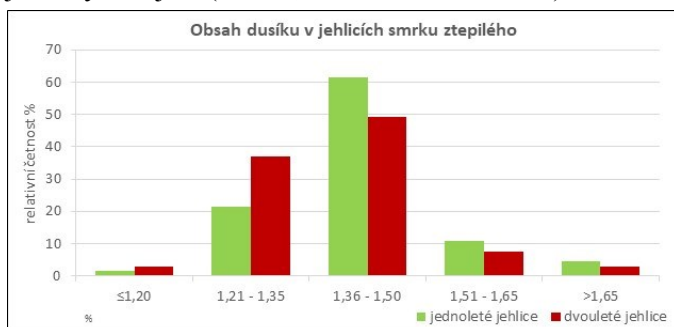
Půdní horizonty: O – nadložní organický, A_h – organominerální, B – minerální.

Tab. č. 17: Obsahy prvků v mg.kg⁻¹ (N v %) v jehlicích běžného a předchozího roku

Jehlice	Al	B	Ca	Cd	Cr	Cu	Fe	K
Běžného roku	59	15,5	3160	0,06	0,14	3,27	34,3	5890
Předchozího roku	79	15,2	4470	0,06	0,15	2,62	40,6	4970
	Mg	Mn	N	Ni	P	Pb	S	Zn
Běžného roku	1060	355	1,4	1,53	1690	<0,20	966	31
Předchozího roku	999	464	1,4	0,89	1310	0,26	983	24

Pozn. Jehlice běžného roku jsou odebrány v témže roce, kdy vyrašily, předchozího jsou o rok starší.

Obsah **dusíku**, hodnocený podle obsahu v jehlicích běžného roku (medián = 14 g.kg⁻¹), se jeví jako vyhovující (FÜRST, 2009, HÜTTL, 1986). Pod hodnotou 13,5 g.kg⁻¹, která může být limitující

Obr. 6: Obsah dusíku v jehlicích smrku ztepilého

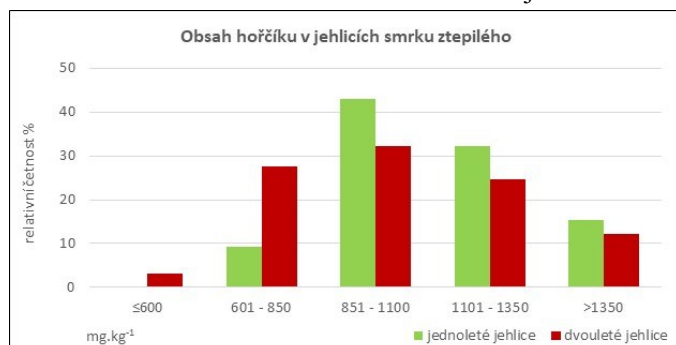
pro normální růst, jsou zjištěny vzorky na 14 stanovištích, tedy 19 % všech stanovišť. Evropská klasifikace, přijatá na expertních panelech (FÜRST, 2009) má kritéria poněkud volnější. Obsahy, odpovídající optimální výživě, nabývají podle této klasifikace hodnot od 12,0 g.kg⁻¹ do 17,0 g.kg⁻¹. Podle této klasifikace je většina hodnocených stanovišť v oblasti dostatečné úrovně výživy dusíkem. Hodnoty obsahů, odpovídající luxusní úrovni (> 17,0 g.kg⁻¹), jsou zjištěny na třech

stanovištích. Obsahy zjištěné v jehlicích předchozího roku jsou podobné, s mírným posunem hranice spodního kvartilu, který může souviset s částečnou redistribucí do mladších jehlic.

Výživa **fosforem** je podle hodnoty mediánu 1690 mg.kg⁻¹ v jehlicích běžného roku na vysoké úrovni. Pod hranici vyhovujícího obsahu jsou zjištěna dvě místa. Extrahovatelné a přístupné obsahy v minerálních částech půdních profilů jsou sice nízké, ale dostačující zásoba v nadložním organickém horizontu a biologická aktivita půdního prostředí, doložená nízkým podílem C/N a dostatečná činnost fosfatáz jsou dostatečným zdrojem fosforu pro výživu smrku (viz. kapitola: Mikrobiologická šetření). Velký rozdíl mezi obsahy v jehlicích běžného a předchozího roku svědčí o redistribuci fosforu směrem k mladším pletivům s vyšší aktivitou fotosyntézy.

Obsahy **draslíku** v jehlicích běžného i předchozího roku jsou nízké. Nízkou úroveň výživy smrkových porostů naznačuje i klesající rozdělení četností a nižší obsahy ve starších jehlicích naznačují remobilizaci ze starších pletiv. Pod hranici vyhovující výživy (6001 mg.kg⁻¹) spadá nadpoloviční počet odběrných míst. Množství draslíku je nedostatečné ve všech studovaných kompartmentech ekosystému a zřejmě souvisí s nízkým zastoupením draselných živců v horninovém podloží.

Výživa smrku **vápníkem** je na nízké úrovni. Je zde zřejmá souvislost s nízkou zásobou vápníku na chudých kyselých půdách. Akumulace ve starších jehlicích představuje 44 % z obsahu v jehlicích běžného roku. Mírná akumulace ve starších jehlicích nesouvisí s vyšší půdní zásobou. Není zjištěna ani

Obr. 7: Obsah hořčíku v jehlicích smrku ztepilého

podobnost mezi oběma věkovými skupinami na jednom odběrném místě.

Obsahy **hořčíku** jsou vyhovující v jehlicích běžného roku. Poněkud nižší obsahy v jehlicích předchozího roku napovídají o remobilizaci ze starších jehlic. Relativně vyšší obsahy souvisí s minerálním zdrojem hořčíku – chloritickými rulami, břidlicemi a amfibolity.

Výživa **sírou** je podle hodnoty mediánu – 966 mg.kg⁻¹ na vyhovující úrovni dle klasifikace ÚKZÚZ (Fiala 2013). Podle evropské klasifikace je úroveň nízká. Vzorky s obsahem síry nad hranicí 1100 mg.kg⁻¹, která je pokládána za oblast blízkou optimálnímu růstu (FÜRST, 2009), jsou zjištěny pouze na 7 stanovištích, tedy 11 %. Obsahy v jehlicích běžného a předchozího roku jsou podobné.

Obsahy **boru** jsou velmi nízké. Hodnoty mediánů v jehlicích běžného (15,5 mg.kg⁻¹) a předchozího (15,2 mg.kg⁻¹) roku se pohybují na spodní hranici růstového minima (15 – 30 mg.kg⁻¹) (LEGRAND, 2003). Obsahy **manganu** jsou nízké, **hliníku** a **železa** velmi nízké.

3.2.2. Hodnocení poměrů živin ve výživě smrku

Tab. 18: Poměry mediánů obsahů živin - smrk ztepilý – jehlice běžného roku podle ŠRÁMKA

Poměr	N/P	N/K	N/Ca	N/Mg	K/Ca	K/Mg	Ca/Mg
Modelový *	7,1-10,0	1 - 3	2 - 7	8 - 14	0,8 - 2,4	2,2 - 6,4	2,5 - 5
zjištěný	7,8	2,1	4,34	14,95	2,09	7,17	3,6

*(ŠRÁMEK et al, 2009)

Obsahy dusíku v jehlicích běžného roku jsou v oblasti vyvážené výživy. Nevyvážený poměr živin je zjištěn mezi dusíkem a hořčíkem, draslíkem a vápníkem a mezi draslíkem a hořčíkem. Zde se projevuje především nízká úroveň výživy smrku hořčíkem a vápníkem.

Tab. 19: Poměry mediánů obsahů živin - smrk ztepilý – jehlice běžného roku podle

	N	P	K	Ca	Mg
Modelové poměry *	100	15,0	47,5	8,0	7,5
Obsah vypočtený podle dusíku (mg.kg ⁻¹)	14000	2100	6650	1120	1050
Skutečný obsah (mg.kg ⁻¹)	14000	1690	5890	3160	1060

*Podle Knechta a Göranssona, viz text.

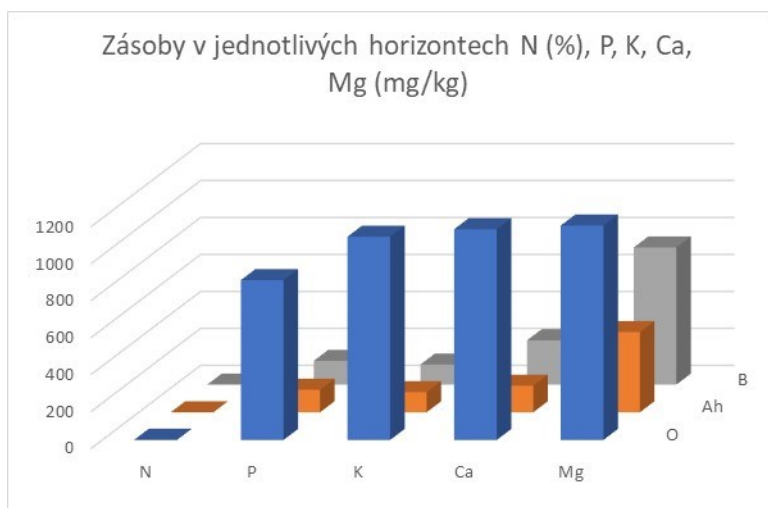
Podle autorů KNECHT et GÖRANSSON (2004), kteří vycházejí z poměrů atomů uhlíku, dusíku a fosforu v základní hmotě (tzn. 568:100:14) a podle hodnoty obsahu dusíku (N = 14000 mg.kg⁻¹), kterou považujeme za dostatečnou, jsou obsahy fosforu a draslíku na nízké úrovni, obsah vápníku na dostatečné až vysoké úrovni a obsah hořčíku odpovídá vyvážené úrovni výživy.

U příjmu draslíku a hořčíku předpokládáme korelaci s dusíkem na rozdíl od vápníku, který souvisí s pohybem vody v rostlině a nesouvisí s požadavky rostlin, ale s jeho přístupností. Poměrně vysoký obsah vápníku v jehlicích běžného roku svědčí o jeho plynulém odčerpávání z půdního prostředí, kde je pouze v nízké zásobě.

3.2.3. Model bilance půdní zásoby a odběru ročním přírůstkem jehlic smrku

Pro řešení vztahu výživy dřevin a zásoby živin v půdním prostředí jsme zvolili jednoduchý model bilance živin (Příloha 4).

Z modelu vyplývá, že zásoby všech bilancovaných živin převyšují obsahy, spotřebované ročním odběrem jehlicemi smrku. Pokud bychom použili obsahy živin, považované za optimální úroveň výživy smrku (FÜRST, 2009) a porovnali je s jejich přístupnou formou v půdě (Tab. 22), zjistili bychom, že nejnižší je zásoba přístupné formy fosforu, a to na období 1,7 let. Následuje vápník a draslík na dobu 7 let. Výživa dusíkem je tedy na dobré úrovni i přes jeho akumulaci v nadložním organickém horizontu (1,32 %) vzhledem k horizontu organominerálnímu (0,30 %) a minerálnímu (0,25 %).

Obr. 8: Zásoby prvků v půdních horizontech

Tab. 20: Mediány obsahů makroživin (N_{tot} v %, ostatní v $\text{mg} \cdot \text{kg}^{-1}$)

	N	P	K	Ca	Mg
O	1,32	865	1100	1140	1160
Ah	0,30	122	109	144	434
B	0,25	129	109	240	742

Zásoba dusíku v jednotlivých horizontech se snižuje směrem do spodní části půdních profilů. Zásoby extrahovatelných obsahů fosforu, draslíku a hořčíku mají rovněž vyšší obsahy ve spodních horizontech. Extrahovatelné obsahy draslíku a hořčíku souvisejí s jejich uvolňováním z živců a chloritů. U vápníku není nárůst ve spodinách pozorován zřejmě z důvodu jeho vyčerpání z hlavního zdroje plagioklasů. Vyšší obsahy fosforu jsou zjištěny v oblasti bohatších stanovišť na podloží s výskytem amfibolitů a chloritických rul a pararul v pruhu procházejícím celou skupinu Hrubého Jeseníku od severu k jihu. Minerální původ fosforu nelze odvozovat od amfibolitů ani od illitů, s jejichž výskytem souvisí podle statistického šetření. Uvedený graf se týká extrahovatelných živin, které není schopna dřevina přijímat. Obsahy přístupné jsou nižší.

Tab. 21.: Zásoba makroživin (v hor. O obsahy extrahovatelné; v hor. A_h, B obsahy přístupné)

horizont	N (kg.ha ⁻¹)	P (kg.ha ⁻¹)	K (kg.ha ⁻¹)	Ca (kg.ha ⁻¹)	Mg (kg.ha ⁻¹)
O	181	67	86	89	90
A _h	347	3,9	58	81	34
B	360	4,8	43	68	20

Horizonty: O – nadložní organický, A_h – organominerální, B – minerální.

Model bilance živin v lesním ekosystému (Příloha 4) ukazuje, že nejmenší přístupná zásoba je zjištěna u fosforu, který má ovšem luxusní úroveň výživy. Je tedy zásobován přímo z rozkladu organického materiálu. Dále následuje vápník. Jeho momentální zásoba činí asi čtyřnásobek roční spotřeby přírůstkem jehlic. Zásoby draslíku a hořčíku odpovídají asi desetileté spotřebě. Spotřeba ročním přírůstkem jehlic je ovšem počítána ze skutečných (zjištěných) obsahů a v případě draslíku a hořčíku nedosahují obsahy dostatečné úrovně výživy.

Úroveň výživy není přímo úměrná zásobě přístupných živin v půdě, ale závisí na fungování celého ekosystému, včetně chemické půdní reakce i úrovně rozkladných procesů.

Tab. 22: Podíl přístupné zásoby a ročního odběru (kg.ha⁻¹)

	N*	P	K	Ca	Mg
Zásoba přístupné formy v půdě	707	8,7	101	149	54
Roční odběr	42,4	5,0	15,0	22,4	3,7
Podíl zásoby a odběru	16,7	1,7	6,7	6,7	14,6

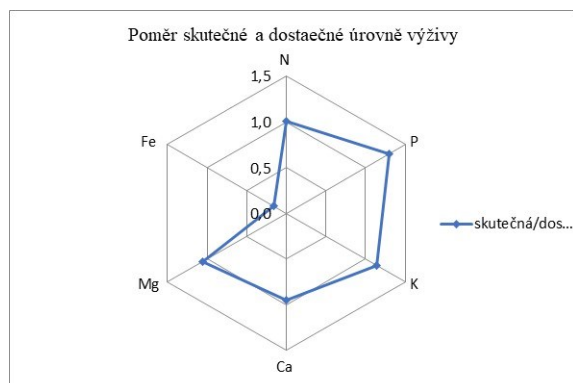
*Celková zásoba N_{tot}.

Tato bilance nebere v úvahu přísun živin atmosférickými srážkami, vstupy z biochemického koloběhu a zvětrávání minerálů, proto je pouze orientační.

3.2.4. Chemizmus asimilačních orgánů buku lesního

Obsahy dusíku charakterizuje hodnota mediánu 2,0 % (FÜRST, 2009). Vezmeme-li za hranici dostatečné výživy hodnotu 1,8 %, je na jednom místě ze čtrnácti šetřených zjištěna nízká úroveň obsahu dusíku. Obsahy fosforu jsou na střední až vysoké úrovni. Pod hranici nedostatku (< 1000 mg.kg⁻¹) není zjištěna žádná měřená hodnota. Výživa draslíkem je na vysoké úrovni (> 5000 mg.kg⁻¹) na 13 ze 14 šetřených odběrných míst a hořčík je nad hranici nedostatku (> 1000 mg.kg⁻¹) na všech šetřených místech. Vezmeme-li za hranici nedostatku výživy sírou hodnotu 1300 mg.kg⁻¹, pak je na všech odběrných místech zjištěna úroveň dostatečná.

Z dalších prvků jsou hodnoceny obsahy železa na dostatečné a manganu na dostatečné až vysoké úrovni (FÜRST, 2009).

Obr. 9: Poměr skutečné a dostatečné úrovně výživy

Tab. 23: Poměr skutečné a dostatečné úrovně výživy

prvek	skutečná (a)	dostatečná (b)	a/b
N (%)	2,1	1,8	1,2
P (mg.kg ⁻¹)	1430	1000	1,4
K (mg.kg ⁻¹)	8534	5000	1,7
Ca (mg.kg ⁻¹)	10619	4000	2,7
Mg (mg.kg ⁻¹)	1705	600	2,7
S (mg.kg ⁻¹)	1474	1000	1,5

Úroveň výživy podle chemického složení živin v listech buku (tab. 23, obr. 9) je na dobré úrovni. Zjištěné obsahy (průměry obsahů) nejsou u žádného prvku nižší než předpokládané dostatečné obsahy. Laboratornímu rozboru listových pletí i terénním šetřením nebyly zjištěny poruchy ve výživě buku.

3.3. Změny zjišťovaných charakteristik v letech 2007 a 2017

Na 67 odběrných místech byly opakovaně provedeny odběry půdních vzorků a vzorků asimilačních orgánů. Srovnání těchto hodnot je nástinem vývoje chemických vlastností ekosystémů v tomto období.

Tab. 24: Hodnoty kyselosti a obsahy prvků v letech 2007 a 2017. Obsahy v mg.kg⁻¹

Horizont	rok	pH _{CaCl2}	pH _{H2O}	P	K	Ca	Mg	Al	Mn
nadložní organický				Obsahy extrahovatelné					
	2007	3,6	4,5	886	768	3124	1029	3818	214
	2017	3,3	4,1	913	1190	1833	1494	7321	179
organominerální				Obsahy extrahovatelné					
	2007	3,4	4,2	170	389	763	590	3620	91
	2017	3,6	4,3	166	147	287	845	6051	194
				Obsahy přístupné					
	2007			11,7	131	374	133		
	2017			5,3	52	154	67		
minerální				Obsahy extrahovatelné					
	2007	3,7	4,4	161	289	297	774	6515	175
	2017	4,0	4,6	188	144	240	1114	10259	248
				Obsahy přístupné					
	2007			4,3	51	90	46		
	2017			4,5	31	76	29		

Uvedené šetření obsahů v desetiletém období nezohledňuje zásahy vápněním v minulosti. Použité analytické údaje se vztahují k odběrným místům, na kterých byl proveden opakovaně odběr půdních vzorků v letech 2007 – 2017. Z údajů v tabulce 24 vidíme nižší hodnoty pH v nadložním organickém horizontu v roce 2017 a naopak poněkud vyšší tyto hodnoty v minerální části půdních profilů. V nadložním organickém horizontu jsou po deseti letech v roce 2017 vyšší extrahovatelné obsahy fosforu, draslíku a hořčíku, které jsou zřejmě výsledkem intenzivního odběru živin v hlubších horizontech s následným uvolněním v organickém nadložním materiálu. Vyšší obsah extrahovatelného hliníku ($Al_{\text{dus}} = 7321 \text{ mg.kg}^{-1}$) souvisí s pokračujícím okyselováním tohoto horizontu hromadícími se atmosférickými spady.

V minerální části půdních profilů (organominerální a minerální horizont) se snižují extrahovatelné obsahy makroživin s výjimkou fosforu a hořčíku, který je intenzivněji vyluhován z živců a slíd. Jsou zde také mírně vyšší hodnoty pH.

Přístupné formy makroživin jsou po deseti letech nižší.

Tab. 25: Obsahy vybraných prvků (mg.kg^{-1}) v jehlicích běžného roku smrku ztepilého v letech 2007 a 2017

rok	P	K	Ca	Mg	Al	Mn
2007	1604	6786	3916	1069	89	234
2017	1644	5808	3250	1090	57	402

Šetření obsahů prvků v jehlicích smrku v letech 2007 a 2017 ukazuje na dostatečnou a stabilní úroveň výživy v těchto letech. Pouze v případě vápníku a draslíku je zaznamenána poněkud nižší hodnota po deseti letech. Vzhledem k antagonismu těchto prvků přisuzujeme nižší hodnoty nižším zásobám jejich přístupných forem v půdním prostředí. Nižší příjem hliníku navzdory k jeho vyšším extrahovatelným obsahům souvisí s jeho nižší přístupností v podmínkách nižší kyselosti v minerálních horizontech, případně s komplexací Al s SO_4^{2-} za vzniku Al- SO_4 komplexů. Atmosférické spady SO_4 si zachovávají stejnou úroveň a může nastávat jejich akumulace v nadložním organickém horizontu s následným přemístěním do půdní vody. Mangan, jehož obsahy jsou po deseti letech vyšší podobně jako jeho extrahovatelné obsahy v půdě, je zřejmě na rozdíl od hliníku specificky přijímán kořeny smrku.

Sledování obsahů na identických odběrných místech a jejich porovnání potvrzuje trend, pozorovaný v lesích střední Evropy, trend pokračujícího oslabování minerální síly půd hospodářského lesa kyselými spady a intenzivním odčerpáváním živin.

3.4. Mikrobiologická šetření

Mikrobiologická šetření proběhla na čtyřech odběrných místech, a to ve třech porostech smrkových, v 7. lvs. a 8. lvs. a na jednom stanovišti porostu bukovém. Výsledkem šetření je detailní popis fermentačního a humusového horizontu a organominerálního horizontu ve smrkovém porostu na stanovišti 7K – Fageto-Piceum acidophilum, 8K – Piceetum acidophilum, ve smrkovém porostu s přimíšeným jeřábem rovněž na stanovišti 8K – Piceetum acidophilum a v bukovém porostu na stanovišti 5A – Acereto-Fagetum lapidosum (Tab. 26).

Ve všech studovaných smrkových stanovištích se hodnota pH_{KCl} v minerálním horizontu pohybuje v intervalu 2,9 – 3,1, tedy v nízkých hodnotách pH_{KCl} .

Metabolický kvocient ($q\text{CO}_2$) pro A_h horizont smrkového stanoviště s hodnotou pH_{KCl} (od 2,7 do 3,2) se podle ANDERSON, DOMSCH (1993) pohybuje kolem hodnoty 2,30. V šetřených smrkových porostech jsme zjistili hodnoty 2,597; 5,118 a 3,578.

Tab. 26: Charakteristiky pro organominerální horizont (A_h)

Odběrné místo	Druhovú skladba	Skupina lesních typů	pH_{KCl}	$q\text{CO}_2$	$\text{MBC}/\text{C}_{\text{ox}}$
27601	sm	7K	3,1	2,597	0,57
27602	bk	5A	3,5	1,231	1,05
27054	sm	8K	2,9	5,118	0,24
27052	sm	8K	2,9	3,578	0,29

MBC – C mikrobiální biomasy, $\mu\text{g.g}^{-1}$; $q\text{CO}_2$ -respirační kvocient, $\mu\text{gCO}_2\text{-C.mgMBC}^{-1}$; MiQC – poměr $\text{C}_{\text{mic}}/\text{C}_{\text{org}}$

Mikrobiální společenstvo uvolní více $\text{CO}_2\text{-C}$ na jednotku mikrobiální biomasy a času v kyselých podmínkách než komunita blíže neutrálnímu pásmu pH. WOLTERS (1991) uvádí zvýšení $q\text{CO}_2$ v bukovém lese (Of vrstva) jako důsledek kyselých dešťů. Naopak poměr $\text{MBC}/\text{C}_{\text{ox}}$ se zvyšuje při zvyšujícím se pH. V bukovém lese na stanovišti 5A je tedy vyšší podíl uhlíku mikrobiální biomasy než ve smrkových porostech kyselé edafické kategorie.

Z uvedených poznatků můžeme konstatovat nižší efektivitu mikrobiální biomasy ve ztížených podmínkách kyselých smrkových stanovišť (8K). Rovněž nízké hodnoty poměru $\text{MBC}/\text{C}_{\text{ox}}$ odpovídají závěrům ANDERSON ET DOMSCH (1993). Autoři vyjadřují hypotézu, že vysoká $q\text{CO}_2$ při nízkém půdním pH může být indikátorem stresu na půdní společenstva, což je v souladu s tvrzením Odumovým (ODUM

1985) o tom, že „náprava škod vyvolaná disturbancemi vyžaduje odvrátit energii od růstu a produkce k udržitelnosti“.

V jehličnatých porostech 7 a 8 LVS je ve fermentačním horizontu vysoká hodnota C_{ox} a nízká hodnota MBC v porovnání s bukovým porostem na acerózním stanovišti (5A). Poměr MiQC vypovídá o velmi nízkém podílu MBC na celkový uhlík C_{ox} a to zejména na stanovištích 8 LVS, kde se pohybuje mezi hodnotami 0,20 – 0,30.

Vysoká hodnota respiračního koeficientu qC v 8 LVS (hodnoty nad 5) vypovídá o vysokém výdeji oxidu uhličitého na jednotku uhlíku mikrobiální biomasy, tedy o rezistentním uhlíku v nadložním organickém materiálu.

4. ZÁVĚR

Současný stav půdního prostředí odpovídá kyselým stanovištím horských poloh s pomalejším rozkladem organického materiálu a tím i s pomalejším koloběhem látek i energie. V nadložním organickém horizontu je stabilizován organický uhlík i celkový dusík. Půdy jsou charakteristické ostrým přechodem do minerální části půdních horizontů s minerálně chudým, často vyběleným (eluviálním) horizontem.

Stabilizace uhlíku a dusíku se projevuje v jejich nízkých obsazích v minerálních částech půd. Minerální horizonty jsou rovněž chudé na makroživiny – fosfor, draslík, vápník a hořčík.

Silná kyselost rhizosféry může vést k uvolňování toxických kationtů hliníku. Obsahy těžkých kovů dosahují vysokých koncentrací pouze na některých místech. Plošné zatížení většího významu nebylo zjištěno.

Výživa, zjišťovaná podle chemizmu jehlic smrku ztepilého, vytvořených v roce odběru, vypovídá o vysoké úrovni u fosforu a dobré úrovni u dusíku a draslíku. Chudost půdního prostředí se projevuje nejvíce na úrovni výživy vápníkem a hořčíkem i sírou, posuzované podle zjištěných obsahů, těchto živin, a u vápníku a hořčíku i podle poměru k dusíku a draslíku ve smyslu vyvážené výživy. Jednoduchá bilance oběhu makroživin ekosystémem ukázala na nízkou zásobu fosforu a vápníku v půdním prostředí.

Vývoj chemických vlastností půd lesních stanovišť a chemizmu asimilačních pletiv smrku je nastíněný hodnotami obsahů v desetiletém intervalu 2007 – 2017.

Speciální šetření půdního prostředí metodami mikrobiologických analýz poukázala na pomalejší metabolismus půdní mikrobioty především v exponovaných polohách vyšších poloh 7. lesního vegetačního stupně. Mikrobiologická šetření jsou v souladu s okyselujícím se nadložním organickým materiálem a jeho hromaděním především ve smrkových porostech kategorie hospodářského lesa.

Uvedená šetření poukázala na stálé ochuzování půdního prostředí lesních ekosystémů jako projevu acidifikace, způsobeného vnějšími vlivy i odběrem živin dřevinami v porostech kategorie hospodářského lesa.

Na základě tohoto průzkumu navrhuje jako ozdravná opatření následující:

- Leteckou aplikaci dolomitického vápence v dávce 3 t.ha⁻¹ jako kompenzaci acidifikačního tlaku v místech s nejvyšší kyselostí a nejnižšími obsahy vápníku a hořčíku.
- Akutní projevy nedostatků ve výživě řešit postřikem vhodným hnojivem (Mg – Fol, Borax), s přihlédnutím k tomu, že hnojiva je jehličím využito asi 20 – 25 % a zbylá část stéká po kmenech a je využita kořeny.
- Tabletovaná a granulovaná hnojiva používat při výsadbě podle zásad uvedených na etiketě.
- Podporovat mikrobiální činnosti vápenatým, případně dusíkatým hnojivem, smíšeným s organickým materiálem.

5. POUŽITÁ LITERATURA

ANDERSEN M. K., REFSGAARD A., RAULUND-RASMUNSEN K., STROBEL B. W., AND HANSEN H. C. B., 2002: Content, distribution, and solubility of cadmium in arable and forest soils, Soil, Sci. Soc. Am. J. 66: p. 1829 – 1824.

FÜRST A. 2009: <http://www.ffcc.at/> Forest Foliar Coordinating Centre (FFCC).

HÜTTL R.F., SCHNEIDER B.U., 1998. Forest ecosystem degradation and rehabilitation, Ecological Engineering 10, p. 19 – 31.

<http://portal.chmi.cz/>

<http://www.geology.cz/extranet/mapy/mapy-online/mapove-aplikace>

KABATA- PENDIAS A. 2011: Trace elements in soils and plants, CRC Press, London, 409 p.

KABATA-PENDIAS A., PENDIAS H., 1992. Trace elements in soils and Plants. 2nd edition. London, CRC Press: 365.

KNECHT M. F., and GÖRANSSON A. 2004: Terrestrial plants require nutrients in similar proportions. Tree Physiology, 24: 447-460.

LEGRAND P., 2003: Carence en bore de jeunes plantations de cèdre de l'Atlas dans le Massif Cenral, Revue Forestière Française, LV.2. p. 123 – 128.

ODUM E., 1985: Trends expected in stressed ecosystems. BioScience 35, 419 – 422.

ROTTER P. a kol. 2013: Rizikové prvky v lesních půdách: rewiev, Zprávy lesnického výzkumu, 58, 1, s. 17 – 26.

WOLTERS V., 1991: Biological processes in two beech forest soils treated with simulated acid rain – a laboratory experiment with *Isotoma tigrina* (Insecta, Collembola.) Soil Biology & Biochemistry 23, 381 – 390.

6. PŘÍLOHY

Příloha 1: Seznam odběrných míst

OM	Vlastník	Por. sk.	LT	Zastoupení dřevin
27006	LS Hanušovice	729A _{17/1}	8K9	sm 100
27009	LS Hanušovice	804B ₆	8N2	sm 100
27016	LS Loučná nad Desnou	215E ₈	7N2	sm 100
27025	LS Loučná nad Desnou	207E _{14a}	8Z2	sm 100
27033	LS Loučná nad Desnou	316B ₁₃	8K2	sm 100
27039	LS Janovice	527A ₁₄	6K3	bk 78,sm 22
27040	LS Loučná nad Desnou	627A ₁₇	8K2	sm 100
27044	LS Loučná nad Desnou	719D ₁₁	7N4	sm 100
27048	LS Janovice	503B ₁₃	8Z2	sm 100
27058	LS Janovice	211A ₅	7S3	sm 100
27090	LS Jeseník	801A ₁₁	9K0	sm 100
27136	LS Janovice	727A _{13/5}	8Z2	sm 60,kos 40
27148	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	659B ₅	7S1	sm 100
27155	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	511A _{10/1p}	6K1	sm 100
27157	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	334B ₁₀	6N2	bk 60,sm 40
27158	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	327C ₆	7S2	sm 100
27164	LS Hanušovice	223A ₈	6K3	sm 100
27166	LS Hanušovice	355D ₁₀	6N3	sm 100
27167	LS Hanušovice	367A ₉	5S1	sm 100
27169	LS Hanušovice	823B ₁₄	5S1	sm 100
27171	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	616B _{13/1b}	6S1	bk 100
27174	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	653E _{10/1c}	6K1	sm 100
27176	LS Hanušovice	625A ₈	7K1	sm 100
27177	LS Hanušovice	518E ₉	8K2	sm 100
27179	LS Hanušovice	436A ₈	6K3	sm 100
27180	LS Hanušovice	404D _{8/1a}	5S1	sm 91,bk 9
27181	LS Hanušovice	416A ₉	5S1	sm 61,md 37,br 2
27183	LS Hanušovice	469A ₈	6K3	sm 100
27184	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	222B _{9/1p}	6K3	sm 100
27189	LS Hanušovice	438C ₁₀	7K2	sm 100
27192	LS Hanušovice	313A ₇	6K3	sm 100
27196	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	340C ₉	6S1	sm 100
27199	LS Janovice	104B ₉	8S2	sm 100
27202	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	311A ₉	7N4	sm 100
27206	LS Loučná nad Desnou	606C _{12a}	4S1	sm 100
27209	LS Loučná nad Desnou	505C ₁₂	6S1	sm 100
27210	LS Janovice	407B _{9/1p}	6S1	sm 100
27212	LS Loučná nad Desnou	304B _{14/1c}	6A2	bk 100
27220	LS Loučná nad Desnou	710A _{11/1a}	5A3	bk 100
27223	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	433A _{13b/1c}	5S1	bk 100
27262	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	664C ₁₁	6K3	bk 77,sm 23
27268	LS Hanušovice	716B _{17/1}	7N4	sm 100
27275	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	672A _{16/1b}	6S9	bk 100
27277	LS Hanušovice	303A ₈	7K2	sm 100
27278	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	226A ₇	7S2	sm 100
27279	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	203C ₇	6S1	bk 61,sm 39
27283	LS Janovice	404A ₅	6K1	sm 100
27284	LS Loučná nad Desnou	718B ₄	7K2	sm 100
27285	LS Loučná nad Desnou	507B _{4b}	6S5	sm 100
27286	LS Janovice	116B ₈	7S3	sm 100
27287	LS Loučná nad Desnou	624B _{4b}	6F1	sm 100
27288	Biskupské lesy - Biskupství ostravsko-opavské	514C ₅	6B1	sm 100

OM	Vlastník	Por. sk.	LT	Zastoupení dřevin
27290	Biskupské lesy - Biskupství ostravsko-opavské	518B ₆	6S1	sm 100
27293	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	438B ₉	7S2	sm 100
27294	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	435A ₅	6S1	sm 100
27295	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	314D _{17b}	7S3	sm 100
27302	Biskupské lesy - Biskupství ostravsko-opavské	209B ₉	7V2	sm 100
27304	LS Janovice	607B ₆	7N3	sm 100
27305	LS Janovice	622C ₃	7K1	sm 100
27309	LS Loučná nad Desnou	218D _{4a}	5N2	sm 100
27311	LS Loučná nad Desnou	211A _{10a}	6K4	sm 100
27313	LS Hanušovice	360A _{17a}	8Z2	sm 100
27319	LS Hanušovice	723C ₁₁	6K1	sm 91,bk 9
27324	LS Hanušovice	707B ₁₄	6K3	sm 100
27350	Biskupské lesy - Biskupství ostravsko-opavské	206D ₁₀	6S1	bk 78,sm 22
27358	LS Hanušovice	217A ₆	5K1	bk 100
27363	LS Loučná nad Desnou	322E ₇	6S5	bk 100
27372	LS Hanušovice	613B ₈	5S1	sm 75,md 25
27373	Arcibiskupské lesy a statky Olomouc	210A ₆	5S1	sm 100
27374	LS Loučná nad Desnou	529B _{8a}	5S1	sm 83,kl 14,bk 3
27375	LS Loučná nad Desnou	720A _{10c}	5S1	sm 86,md 12,bk 2
27376	LS Janovice	318C ₇	5B1	bk 100
27377	LS Janovice	218A ₁₀	6N4	sm 88,bk 12
27378	Biskupské lesy - Biskupství ostravsko-opavské	417C _{12/1p}	5N3	sm 100
27379	Biskupské lesy - Biskupství ostravsko-opavské	115E _{9/2b}	6S1	sm 100

Příloha 2: Statistické zhodnocení údajů z chemických analýz

2a) Nadložní organický horizont (O)

parametr	jednotka	horizont	N	ar. průměr	medián	min.	max.	spodní kvartil	horní kvartil
pH výměnné		O	75	3,3	3,2	2,6	5,0	3,0	3,5
pH aktivní		O	75	4,1	4,0	3,5	5,7	3,8	4,3
N	%	O	75	1,33	1,32	0,88	1,75	1,21	1,47
C_{ox}	%	O	75	29,8	30,3	10,2	42,7	25,8	33,6
P_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	915	865	330	1540	729	1065
K_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	1251	1100	599	4790	925	1360
Ca_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	1760	1140	295	10500	732	2105
Mg_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	1509	1160	260	5980	591	2180
Al_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	7392	6960	2780	17100	5510	8545
Cd_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	0,41	0,32	0,07	1,42	0,22	0,52
Cr_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	10,84	9,14	3,57	34,00	6,69	13,75
Cu_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	9,93	10,10	4,17	18,90	7,79	11,90
Fe_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	10330	9640	2290	26900	5915	13700
Mn_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	192,3	123,0	25,9	1100,0	61,0	245,5
Pb_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	95,0	92,2	30,0	217,0	74,5	116,5
Zn_{dus}	mg.kg ⁻¹	O	75	39,4	37,3	15,9	121,0	30,6	43,5
humus	t.ha ⁻¹	O	75	125,99	114,08	23,32	296,00	85,68	147,44
C/P		O	75	352	350	86	785	273	438
C/N		O	75	22	22	9	30	21	24
Ca/(Ca+Al+Fe)		O	75	0,10	0,07	0,01	0,65	0,04	0,12

2b) Organominerální (A) a minerální (B) horizont

parametr	jednotka	horizont	N	ar. průměr	medián	min.	max.	spodní kvartil	horní kvartil
pH výměnné		A	75	3,6	3,5	3,0	4,8	3,3	3,8
		B	75	4,0	4,0	3,0	4,4	3,7	4,2
pH aktivní		A	75	4,3	4,3	3,7	5,6	4,1	4,6
		B	75	4,6	4,6	3,6	5,3	4,4	4,8
vým. acidita	mekv.kg ⁻¹	A	75	154,8	154,0	68,0	257,0	126,5	180,5
		B	75	133,7	134,0	77,6	224,0	111,5	149,5
C_{ox}	%	A	75	5,28	5,38	2,93	7,61	4,52	6,05
		B	75	4,31	4,29	1,29	7,03	3,66	5,13
N	%	A	75	0,30	0,30	0,18	0,45	0,27	0,33
		B	75	0,26	0,25	0,13	0,39	0,21	0,30
C/N		A	75	17,7	17,6	12,7	24,5	15,4	19,5
		B	75	16,7	17,2	7,6	26,5	14,2	19,1
Al_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	1877	1960	429	3390	1575	2240
		B	75	2361	2440	870	3430	2020	2755
P_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	5,67*	<3,50	<3,50	87,70	<3,50	4,00
		B	75	4,93*	<3,50	<3,50	85,30	<3,50	<3,50
K_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	52,1	49,8	20,1	131,0	39,8	60,3
		B	75	31,4*	30,1	<20,0	86,0	24,2	37,2
Ca_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	144,7*	70,4	<30,0	1700,0	40,8	126,5
		B	75	73,2*	46,6	<30,0	321,0	<30,0	91,7
Mg_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	63,2*	29,3	<10,0	567,0	19,8	48,6
		B	75	30,3*	14,4	<10,0	195,0	11,0	26,6
Fe_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	625	636	285	1170	473	733
		B	75	429	411	75	839	242	588
S_{M3}	mg.kg ⁻¹	A	75	28,7	26,5	7,2	69,6	19,8	35,1
		B	75	37,8	33,6	11,6	109,0	27,3	43,1
P_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	167,2	122,0	23,8	642,0	83,7	192,0
		B	75	190,6	129,0	16,9	759,0	84,2	237,5
K_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	152,6	109,0	34,2	707,0	75,5	190,5
		B	75	156,1	109,0	43,9	776,0	69,0	219,5
Mg_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	892,0	434,0	23,4	5040,0	167,0	970,0
		B	75	1112,4	742,0	13,3	4550,0	245,5	1610,0
Ca_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	274,4	144,0	26,4	2380,0	77,8	343,5
		B	75	240,7	167,0	25,7	955,0	85,1	301,0
Al_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	6092	5020	540	28000	3100	8330
		B	75	9866	9330	1250	27500	6435	12600
Cd_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	0,26*	0,22	<0,20	1,10	<0,20	0,37
		B	75	0,21*	<0,20	<0,20	0,90	<0,20	0,31
Cr_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	8,83	7,53	0,41	32,90	4,19	12,65
		B	75	11,89	12,80	0,34	32,10	5,88	16,90
Cu_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	8,73	7,18	1,14	46,20	4,16	12,30
		B	75	7,73	6,04	1,00	29,30	3,52	9,61
Fe_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	11181	11000	685	34100	6130	14400
		B	75	14381	13000	578	32700	10550	18450
Mn_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	215,6	95,6	4,1	3330,0	30,5	240,0
		B	75	254,2	179,0	3,1	1810,0	70,9	311,5

parametr	jednotka	horizont	N	ar. průměr	medián	min.	max.	spodní kvartil	horní kvartil
Pb_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	44,7	42,9	13,1	84,3	32,6	56,7
		B	75	23,5	21,5	5,8	70,3	15,7	27,9
Zn_{dus}	mg.kg ⁻¹	A	75	16,65	12,50	3,14	98,70	8,42	18,25
		B	75	17,96	13,20	3,19	79,10	8,73	22,30
Al_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	16058	15800	2290	43200	10550	20500
		B	75	22259	23300	4350	44500	18200	26250
Ca_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	734,0	516,0	80,0	4510,0	204,5	862,5
		B	75	752,4	439,0	56,70	4240,0	263,0	915,5
Cd_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	0,30*	0,24	<0,15	1,20	0,17	0,40
		B	75	0,22*	0,20	<0,15	1,02	<0,15	0,32
Cr_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	31,51	28,20	5,71	86,50	18,70	39,90
		B	75	39,70	38,10	5,86	91,90	26,40	50,20
Cu_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	17,37	16,90	1,98	49,40	9,64	23,75
		B	75	19,41	18,10	2,64	50,50	11,25	26,70
Fe_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	26945	27600	2200	63300	18350	37200
		B	75	34898	35700	4180	67400	23900	42050
K_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	1521	1260	443	5500	813	2090
		B	75	2034	1770	593	5200	1030	2735
Mg_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	3739	2800	205	12600	1270	5710
		B	75	5234	4990	186	15600	2665	7290
Mn_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	372,7	254,0	20,60	4160,0	117,5	487,5
		B	75	465,4	387,0	22,00	3840,0	229,0	573,5
P_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	518	438	111	1800	365	626
		B	75	499	420	154	1200	343	593
Pb_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	49,8	49,2	13,4	93,3	36,6	62,6
		B	75	28,3	25,4	7,5	77,0	20,1	33,0
Zn_{AR}	mg.kg ⁻¹	A	75	46,5	38,0	7,1	208,0	23,8	58,2
		B	75	56,2	49,4	8,7	196,0	33,0	69,0

* detekční minimum 3,50 mg/kg. Hodnoty <3,50 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 1,75 a výsledek je tedy orientační.

* detekční minimum 20,0 mg/kg. Hodnoty <20,0 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 10,0 a výsledek je tedy orientační.

* detekční minimum 30 mg/kg. Hodnoty <30 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 15 a výsledek je tedy orientační.

* detekční minimum 10 mg/kg. Hodnoty <10 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 5 a výsledek je tedy orientační.

* detekční minimum 0,20 mg/kg. Hodnoty <0,20 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 0,10 a výsledek je tedy orientační.

* detekční minimum 0,15 mg/kg. Hodnoty <0,15 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 0,075 a výsledek je tedy orientační.

2c) chemizmus asimilačních orgánů smrk ztepilý

parametr	jednotka	jehlice	N	ar. průměr	medián	min.	max.	spodní kvartil	horní kvartil
N	%	běžného roku	65	1,4	1,4	1,2	1,8	1,4	1,5
		předchozího roku	65	1,4	1,4	1,1	1,7	1,3	1,5
P	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	1651	1690	1080	2290	1460	1830
		předchozího roku	65	1309	1310	890	1900	1120	1440
K	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	6076	5890	3400	10500	4870	7410
		předchozího roku	65	4880	4970	2560	7430	3900	5870
Ca	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	3251	3160	1410	5610	2470	3700
		předchozího roku	65	4832	4470	1620	9550	3340	5800
Mg	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	1110	1060	667	1610	951	1200
		předchozího roku	65	1040	999	495	1900	820	1230
Al	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	58,9	58,6	15,6	107,0	46,3	71,6
		předchozího roku	65	78,8	78,6	23,5	161,0	58,4	96,9
B	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	15,4	15,5	6,4	22,5	13,5	17,2
		předchozího roku	65	14,7	15,2	5,5	23,1	12,6	17,2
Cd	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	0,07*	0,06	<0,02	0,25	0,04	0,10
		předchozího roku	65	0,07*	0,06	<0,02	0,27	0,04	0,08
Cr	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	0,15*	0,14	<0,1	0,26	0,13	0,17
		předchozího roku	65	0,16	0,15	0,10	0,29	0,13	0,19
Cu	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	3,28	3,27	2,51	4,05	3,10	3,47
		předchozího roku	65	2,61	2,62	1,78	3,43	2,42	2,80
Fe	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	34,8	34,3	26,4	47,8	30,3	38,2
		předchozího roku	65	42,1	40,6	29,4	63,5	35,4	48,6
Mn	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	454	355	88	1480	214	615
		předchozího roku	65	586	464	110	1920	269	798
Ni	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	1,69	1,53	0,18	3,80	1,17	2,20
		předchozího roku	65	1,01	0,89	0,10	2,45	0,62	1,15
Pb	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	0,17*	<0,20	<0,20	0,43	<0,20	0,23
		předchozího roku	65	0,26*	0,26	<0,20	0,53	0,23	0,31
S	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	974	966	769	1280	910	1020
		předchozího roku	65	990	983	742	1200	942	1030
Zn	mg.kg ⁻¹	běžného roku	65	30,8	30,6	17,5	48,7	27,7	34,0
		předchozího roku	65	25,2	24,1	12,4	53,1	20,2	29,4
N/Ca		běžného roku	65	4,82	4,56	2,28	9,50	3,59	5,41
N/Mg		běžného roku	65	13,25	13,08	8,44	18,93	11,56	14,71
P/Zn		běžného roku	65	55,66	56,63	31,63	83,10	46,07	64,34
K/Ca		běžného roku	65	2,11	1,78	0,65	5,57	1,45	2,65
K/Mg		běžného roku	65	5,75	5,65	2,18	12,10	4,28	6,95
S/Ca		běžného roku	65	0,33	0,30	0,17	0,64	0,26	0,39
S/Mg		běžného roku	65	0,90	0,89	0,58	1,35	0,80	1,00
S/N		běžného roku	65	0,068	0,068	0,062	0,080	0,065	0,070

Cd*: detekční minimum 0,02 mg/kg. Hodnoty <0,02 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 0,01 a označený výsledek je tedy orientační.

Cr*: detekční minimum 0,1 mg/kg. Hodnoty <0,1 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 0,05 a označený výsledek je tedy orientační.

Pb*: detekční minimum 0,20 mg/kg. Hodnoty <0,20 byly pro účely výpočtu nahrazeny hodnotou 0,10 a označený výsledek je tedy orientační.

2d) chemizmus asimilačních orgánů buk lesní

parametr	jednotka	pletivo	N	ar. průměr	medián	min.	max.	spodní kvartil	horní kvartil
N	%	list	14	2,1	2,0	1,8	2,5	1,9	2,3
P	mg.kg ⁻¹	list	14	1430	1320	1030	2020	1288	1608
K	mg.kg ⁻¹	list	14	8534	9185	4770	11100	7633	9630
Ca	mg.kg ⁻¹	list	14	10619	10850	4880	17200	8475	11900
Mg	mg.kg ⁻¹	list	14	1705	1535	1150	2960	1355	1743
Al	mg.kg ⁻¹	list	14	78,9	78,0	51,9	103,0	70,2	86,3
B	mg.kg ⁻¹	list	14	21,0	19,1	13,2	42,8	16,5	22,4
Cd	mg.kg ⁻¹	list	14	0,11	0,10	0,06	0,18	0,08	0,15
Cr	mg.kg ⁻¹	list	14	0,27	0,27	0,19	0,36	0,23	0,31
Cu	mg.kg ⁻¹	list	14	6,48	6,44	4,97	7,52	5,94	6,98
Fe	mg.kg ⁻¹	list	14	97,6	94,3	74,8	129,0	89,1	104,5
Mn	mg.kg ⁻¹	list	14	1011	824	221	2310	527	1508
Ni	mg.kg ⁻¹	list	14	1,95	1,53	0,97	4,63	1,12	2,58
Pb	mg.kg ⁻¹	list	14	0,62	0,60	0,31	1,20	0,53	0,66
S	mg.kg ⁻¹	list	14	1474	1435	1330	1690	1395	1568
Zn	mg.kg ⁻¹	list	14	28,9	29,8	19,4	35,1	25,4	31,5
N/Ca		list	14	2,20	1,99	1,10	5,12	1,57	2,42
N/Mg		list	14	13,17	12,29	7,93	21,74	10,86	15,02
P/Zn		list	14	50,13	52,36	29,34	64,54	43,78	56,51
K/Ca		list	14	0,88	0,81	0,44	1,89	0,61	1,00
K/Mg		list	14	5,54	5,81	1,61	8,47	4,15	7,11
S/Ca		list	14	0,15	0,14	0,08	0,35	0,12	0,17
S/Mg		list	14	0,93	0,92	0,53	1,47	0,77	1,09
S/N		list	14	0,071	0,071	0,063	0,079	0,068	0,073

Příloha 3: Výsledky mikrobiologických rozborů

L.	Hor.	Cox	N _{tot}	CN	Cext	N _{ext}	MBC	MBN	RES	RSS	SRS	MiQC	qC	SRS_MiOC	AMO
27601	F	46,5	1,75	26,5	352	350	2820	460	6,57	37,2	178,8	0,61	2,33	63,402	28,16
27601	H	34,8	1,47	23,6	143	202	1944	297	2,47	13,4	60,6	0,56	1,27	31,163	30,06
27601	M	12,6	0,63	20,0	165	58	720	90	1,87	5,4	19,2	0,57	2,60	26,656	3,49
27602	F	42,4	1,74	24,4	562	641	3345	574	9,09	51,2	229,9	0,79	2,72	68,731	38,02
27602	H	14,0	0,86	16,3	195	168	1410	205	2,92	11,0	61,0	1,01	2,07	43,278	24,91
27602	M	5,5	0,36	15,3	210	67	578	101	0,70	3,0	15,8	1,05	1,21	27,327	4,69

27054	F	41,6	1,98	21,1	457	469	1172	405	11,60	33,85	135,0	0,28	9,90	115,264	19,92
27054	H	32,5	1,64	19,8	275	160	1003	121	6,19	17,52	59,7	0,31	6,17	59,522	12,63
27054	M	11,1	0,56	19,9	181	49	266	69	1,36	3,27	16,3	0,24	5,12	61,124	4,52
27052	F	46,8	1,85	25,3	413	405	970	181	10,55	28,65	114,7	0,21	10,88	118,308	18,64
27052	H	33,5	1,71	19,6	346	158	687	165	6,10	16,86	51,2	0,20	8,88	74,607	13,86
27052	M	10,9	0,49	22,3	171	60	315	56	1,13	2,90	10,2	0,29	3,58	32,446	3,34

Vysvětlivky: C_{ox} – oxidovatelný uhlík, N_{tot} – celkový dusík, C/N poměr C_{ox}/C_{tot}, C_{ext} – extrahovatelný uhlík, N_{ext} – extrahovatelný dusík, MBC – uhlík mikrobiální biomasy, MBN – dusík mikrobiální biomasy, RES – bazální respirace titračně, RSS – bazální respirace OxiTop, SRS – substrátem indukovaná respirace, MiQC = MBC / C_{ox}, qC = MBC / C_{ox}, SRS_MiOC = SRS/MBC, AMO – anaerobní amonifikace

Jednotky:

označení	jednotka	proces
RES	μgCO ₂ -C.g ⁻¹ .h ⁻¹	bazální respirace titračně
RSS	μgO ₂ .g ⁻¹ .h ⁻¹	bazální respirace OxiTop
SRS	μgO ₂ .g ⁻¹ .h ⁻¹	substrátem indukovaná respirace OxiTop
MiQC	%	MBC / C _{ox}
QC	μgCO ₂ -C.h ⁻¹ mgMBC ⁻¹	RS / MBC
SRS_MiQC	μgO ₂ .h ⁻¹ mgMBC ⁻¹	SRS / MBC
AMO	μgNH ₄ ⁺ -N.g ⁻¹ .d ⁻¹	anaerobní amonifikace
RKR _u	h ⁻¹	specifická růstová rychlost

RES – respirace (CO₂), RSS – respirace (O₂), SRS substrátem indukovaná respirace, MiQC – poměr MBC/C_{ox}, qC – poměr RSS/MBC, AMO – amonifikace, RKR_u – specifická růstová rychlost

Lokalita	horizont	URE	AGL	AGM	B4F	BGL	DCB	SUL	XPN	4FF	RKR _u
27601	F	55,4	38	1115	1131	1117	293	152	387	10697	0,183
27601	H	18,1	47	332	870	599	71	420	426	8526	0,153
27601	M	6,0	32	184	575	167	34	453	199	5702	0,110
27602	F	74,7	136	1420	1172	1148	166	354	372	5618	0,170
27602	H	23,4	64	383	781	359	50	826	176	5700	0,130
27602	M	7,4	17	192	523	112	16	715	52	2395	0,115

27054	F	28,4		925	984	1108		224	761	10077	0,182
27054	H	3,2		464	1082	703		371	678	8770	0,176
27054	M	0,3		95	471	129		253	107	8772	0,104
27052	F	39,7		824	1219	958		222	598	8415	0,192
27052	H	5,3		450	1263	630		413	666	9102	0,215
27052	M	2,4		66	325	84		181	80	3111	0,127

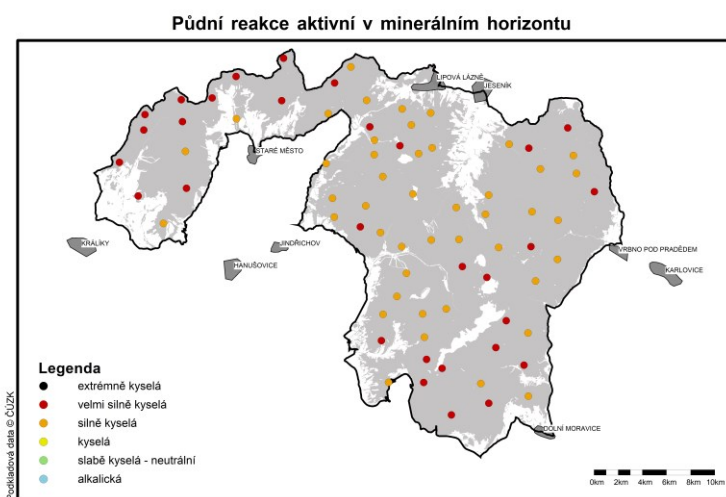
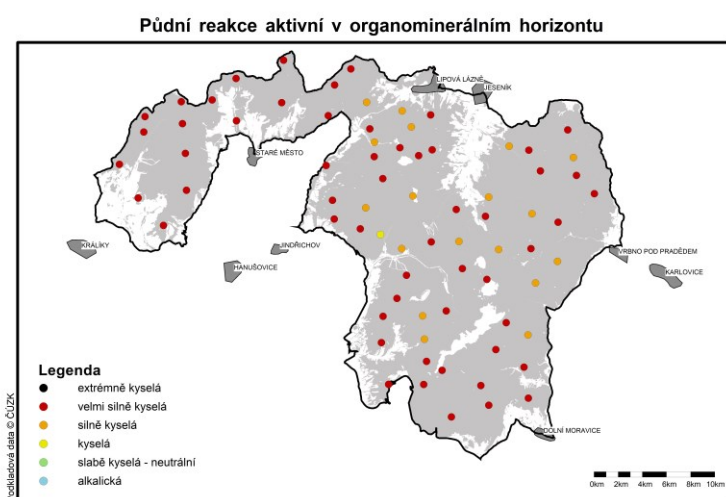
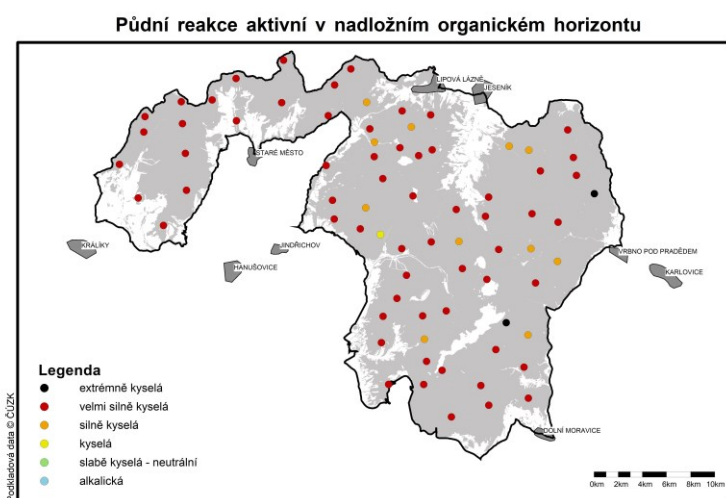
Vysvětlivky: URE – ureáza; AGL- α-glukosidáza; AGM - chitináza; B4F - fosfodiesteráza; BGL - glukosidáza; DCB – cellobiosidáza; SUL – arylsulfatáza; XPN - β- xylosidáza; 4FF – fosfomonoesteráza, RKR – specifická růstová rychlost

Příloha 4: Model koloběhu makroživin ve smrkovém ekosystému

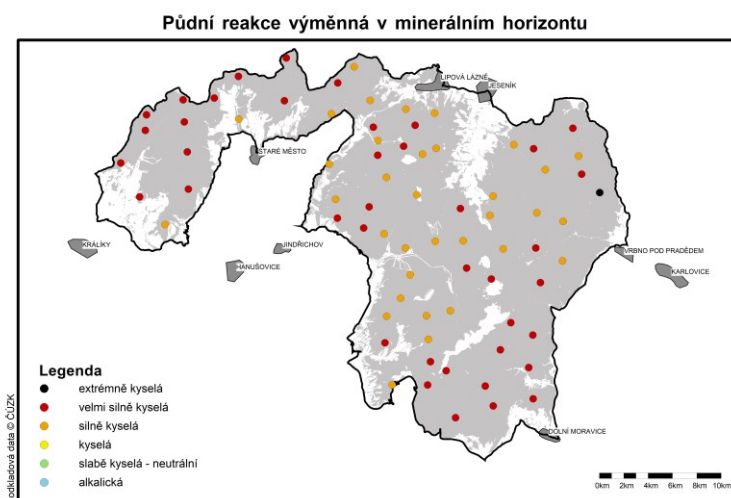
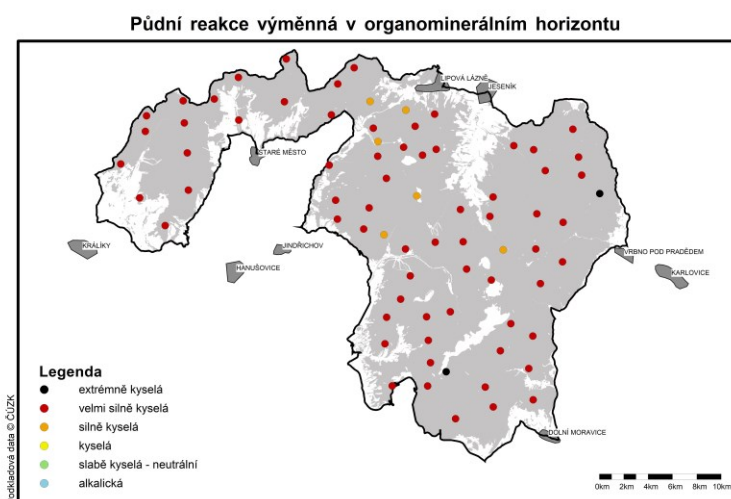
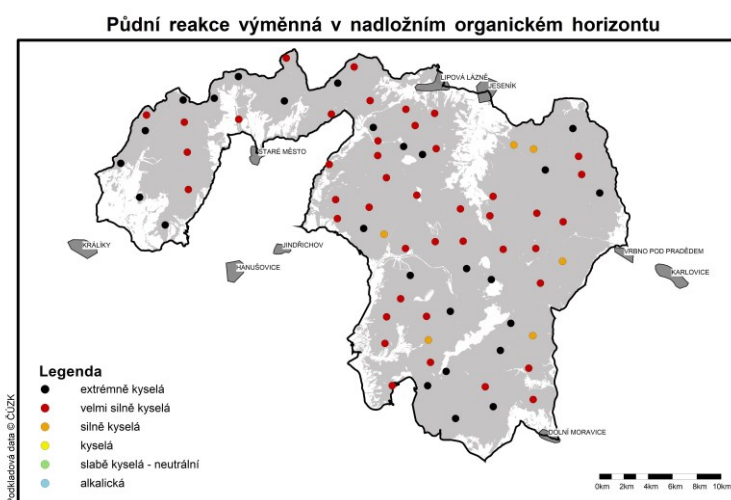
PLO 27	Extrahovatelný obsah (mg/kg)	Přístupný obsah (mg/kg)	Plocha 1 ha	mocnost (m)	měrná hmotnost (kg*m ⁻³)	100% - skeletovitost v %	množství listového/nadložního materiálu (kg/ha)	zakmenění	Činitel (kompartiment) (kg/ha)	extrahovatelné množství živiny (kg /ha)	přístupné množství živiny (kg/ha)
	Ntot										
jehlice	14000						2900	0,86		34,9	
humus	13200						114000			1504,8	
A	300		10000	0,15	1400	0,55			1155000,0	346,5	
B	250		10000	0,2	1600	0,45			1440000,0	360,0	
										706,5	
	P										
jehlice	1690						2900	0,86		4,2	
humus	865						77800			67,3	
A	122	3,4	10000	0,15	1400	0,55			1155000,0	140,9	3,9
B	129	3,3	10000	0,2	1600	0,45			1440000,0	185,8	4,8
										326,7	8,7
	Ca										
jehlice	3160						2900	0,86		7,9	
humus	1140						77800			88,7	
A	144	70	10000	0,15	1400	0,55			1155000,0	166,3	80,9
B	240	47	10000	0,2	1600	0,45			1440000,0	345,6	67,7
										511,9	148,5
	K										
jehlice	5890						2900	0,86		14,7	
humus	1100						77800			85,6	
A	109	50	10000	0,15	1400	0,55			1155000,0	125,9	57,8
B	109	30	10000	0,2	1600	0,45			1440000,0	157,0	43,2
										282,9	101,0
	Mg										
jehlice	1060						2900	0,86		2,6	
humus	1160						77800			90,2	
A	434	29	10000	0,15	1400	0,55			1155000,0	501,3	33,5
B	742	14	10000	0,2	1600	0,45			1440000,0	1068,5	20,2
A+B										1569,8	53,7

Příloha 5: Vybrané kartogramy

5a) půdní reakce aktivní

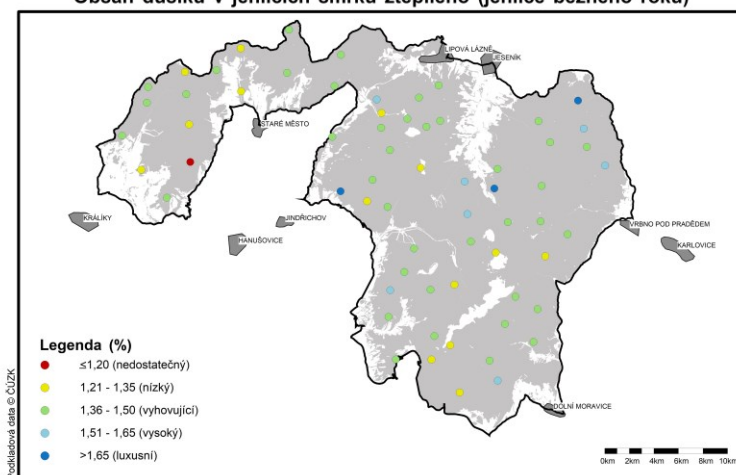

5b) půdní reakce výměnná

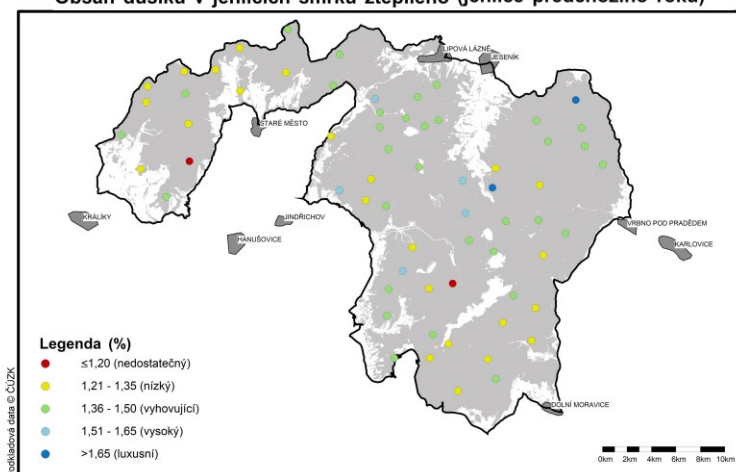

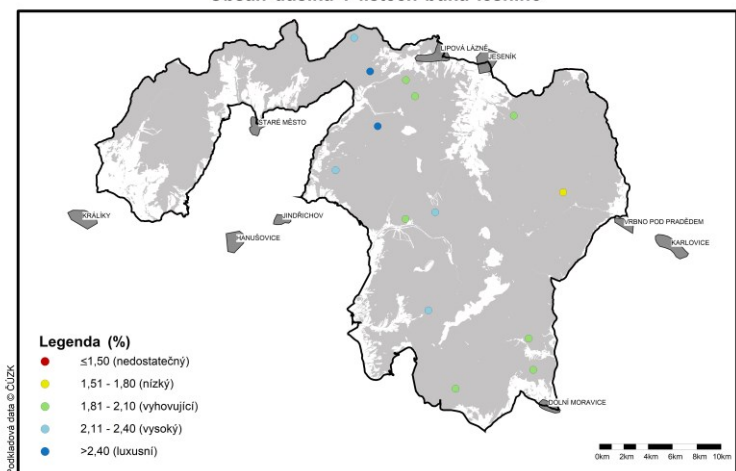
Obsah dusíku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

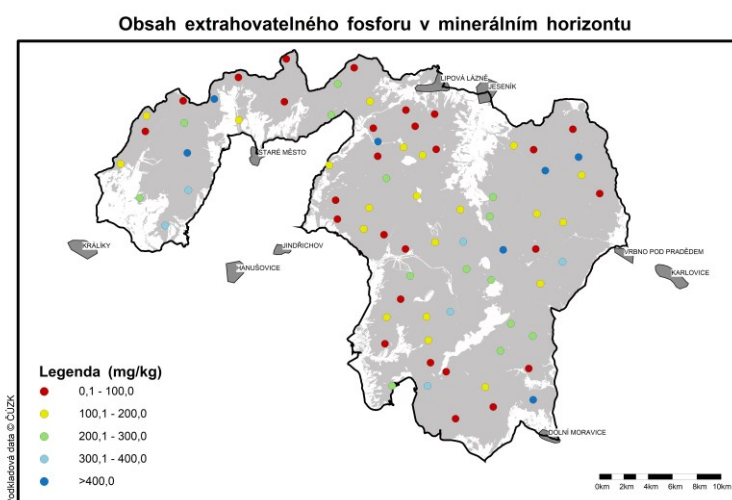
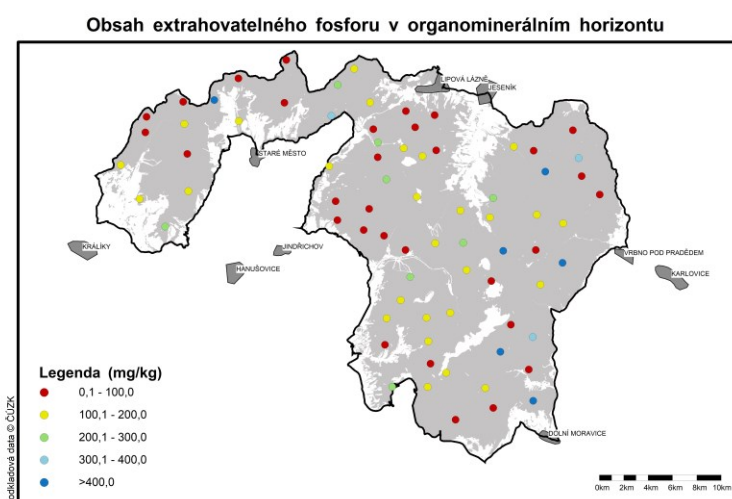
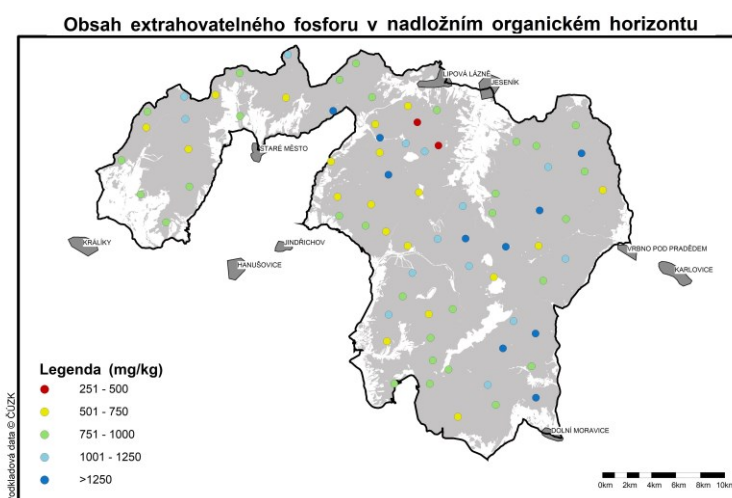
Obsah dusíku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice předchozího roku)

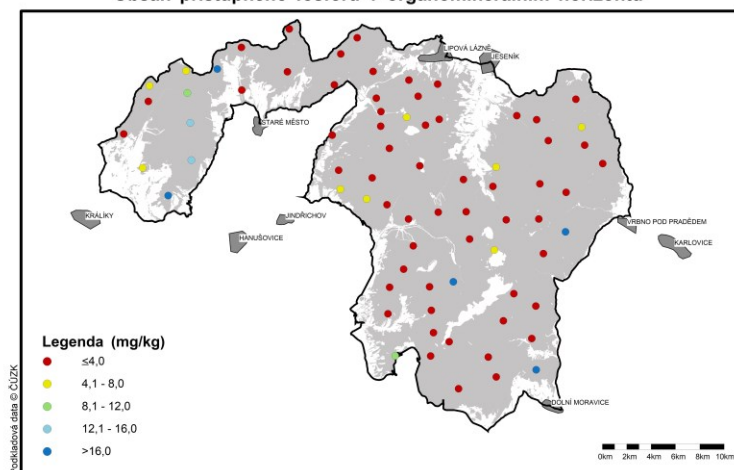
Obsah dusíku v listech buku lesního

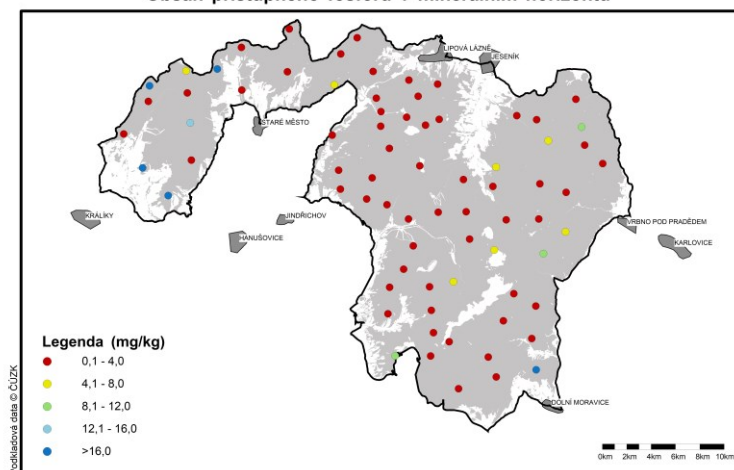
5d) obsah fosforu

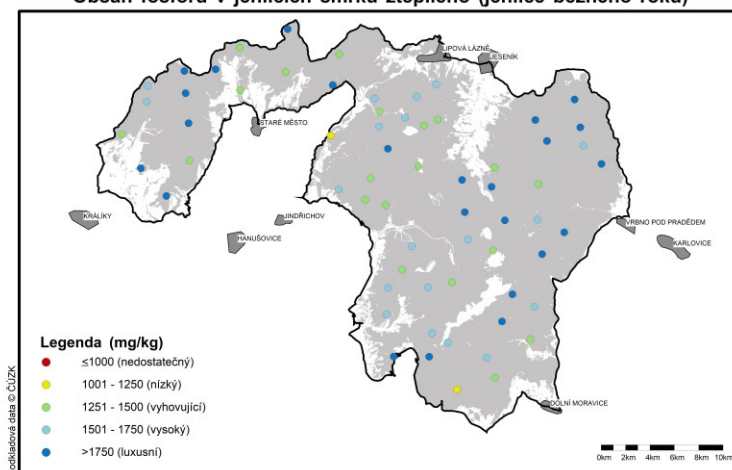
Obsah přístupného fosforu v organominerálním horizontu

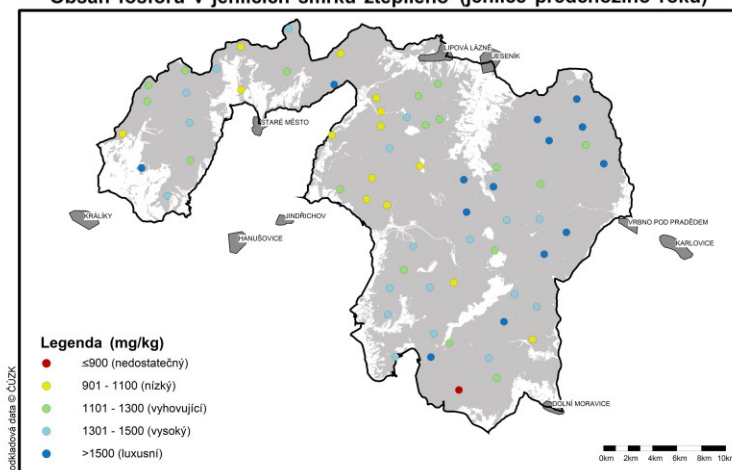
Obsah přístupného fosforu v minerálním horizontu

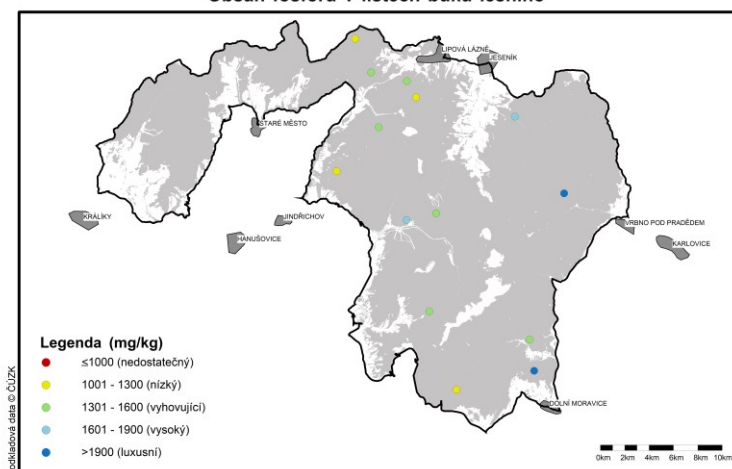
Obsah fosforu v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

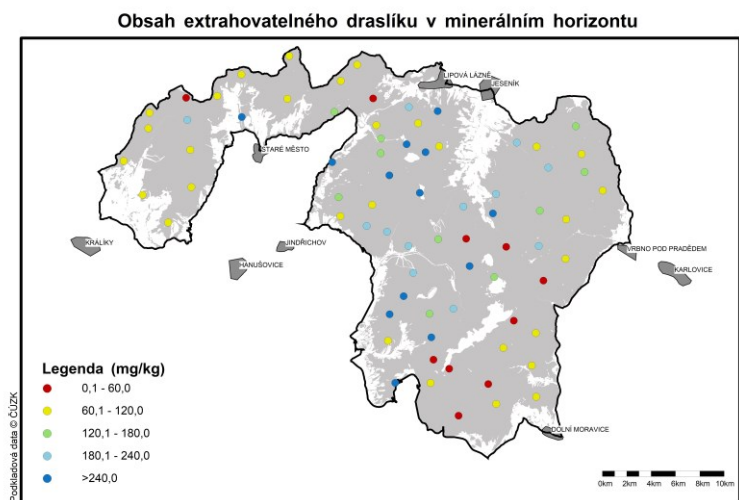
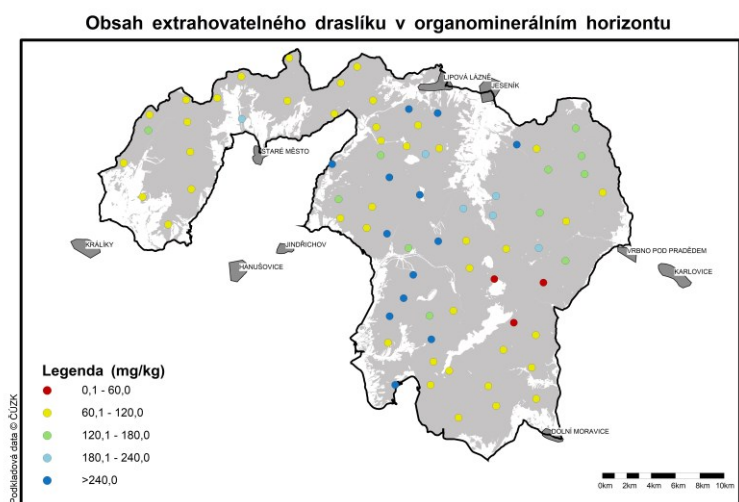
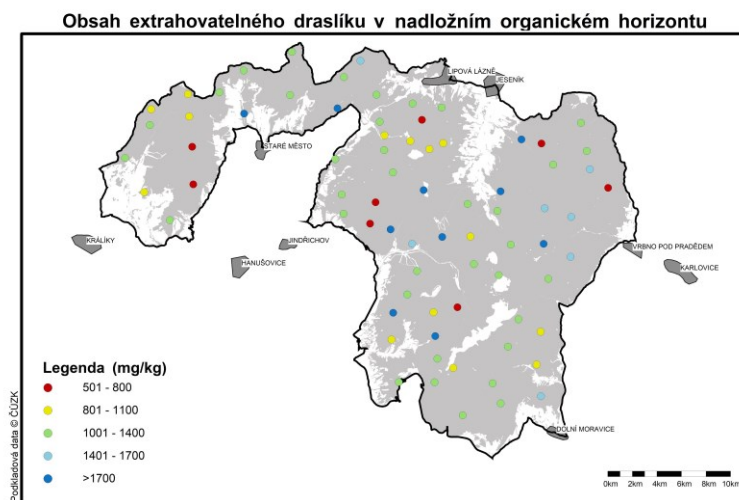
Obsah fosforu v jehlicích smrku ztepilého (jehlice předchozího roku)

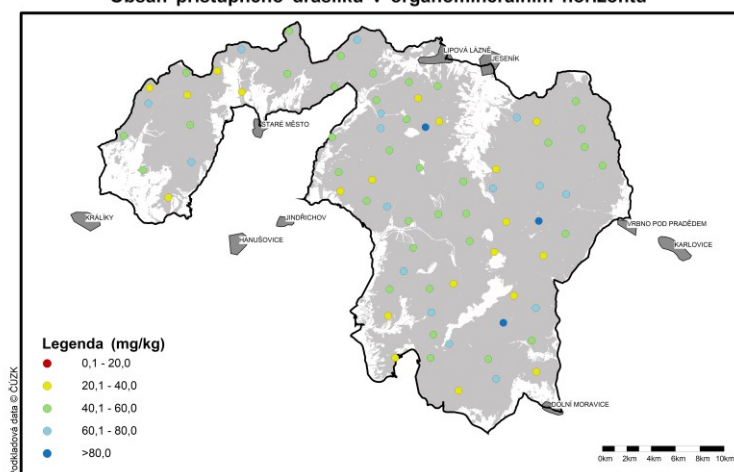
Obsah fosforu v listech buku lesního

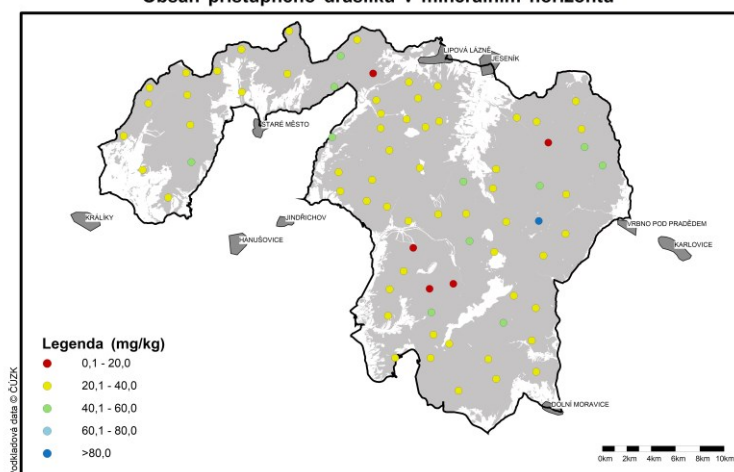
5e) obsah draslíku

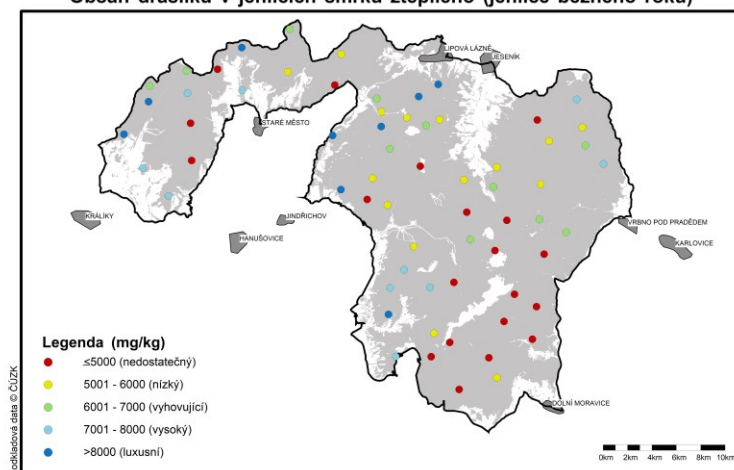
Obsah přístupného draslíku v organominerálním horizontu

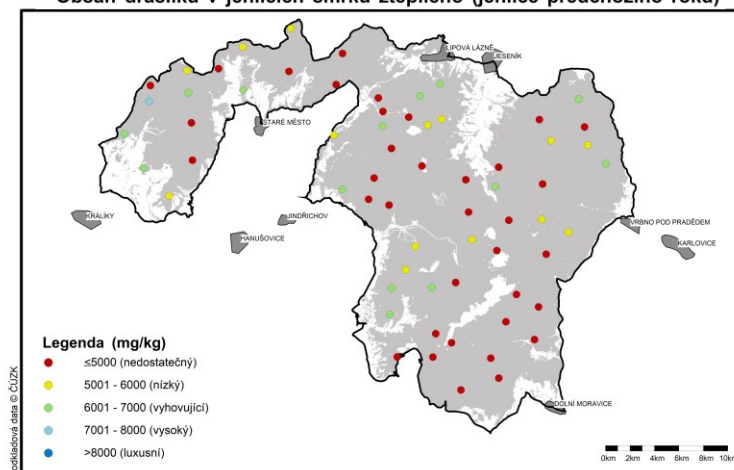
Obsah přístupného draslíku v minerálním horizontu

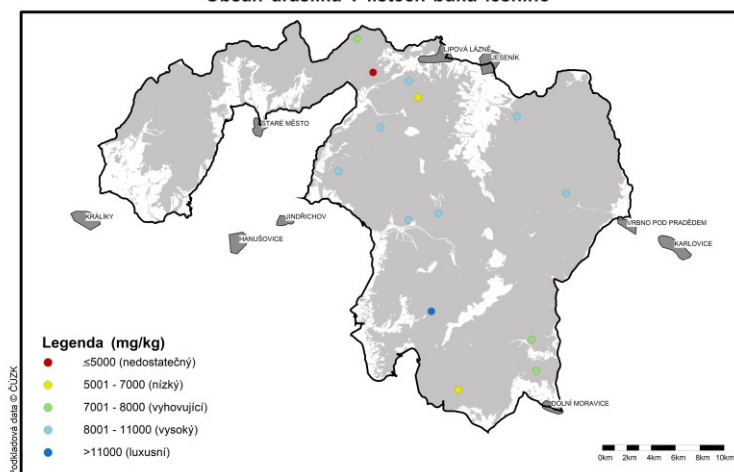
Obsah draslíku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

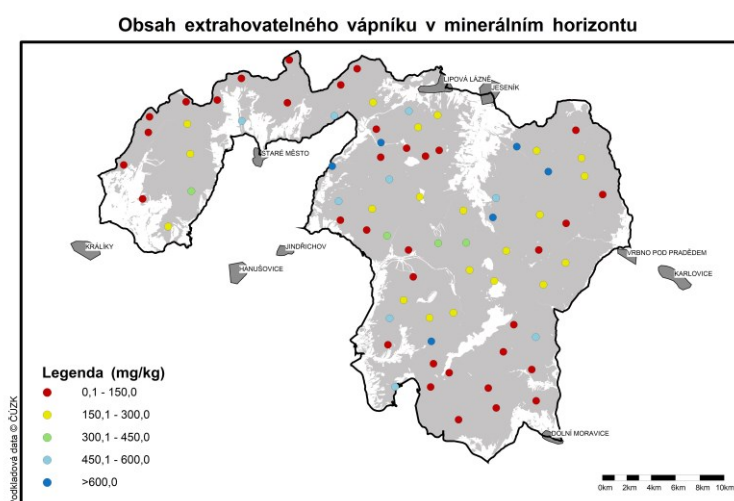
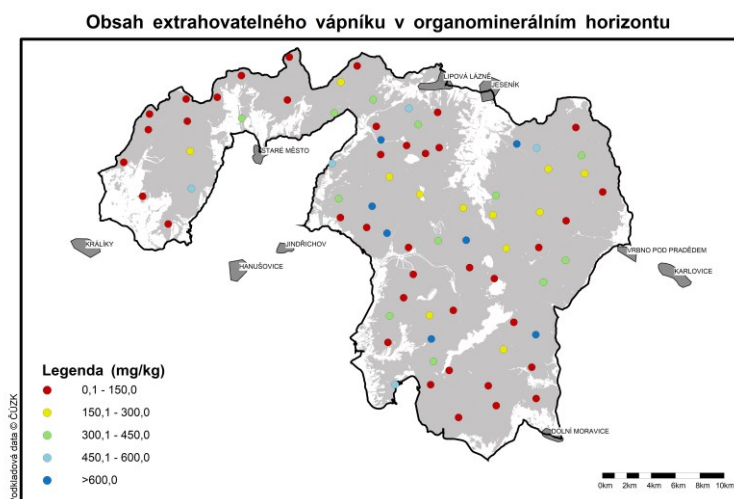
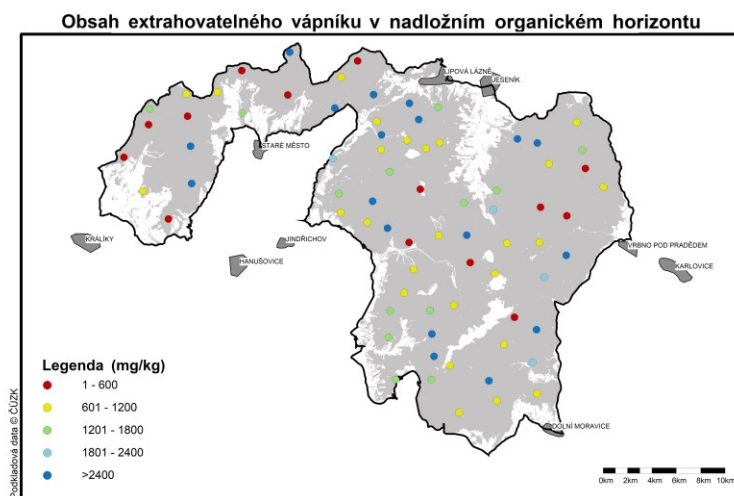
Obsah draslíku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice předchozího roku)

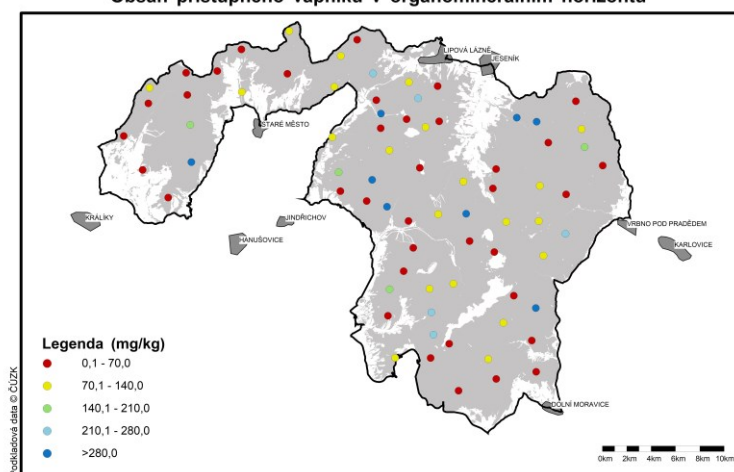
Obsah draslíku v listech buku lesního

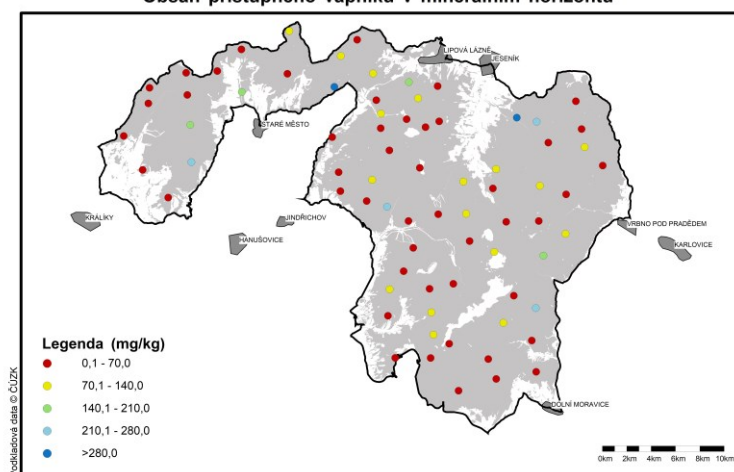
5f) obsah vápníku

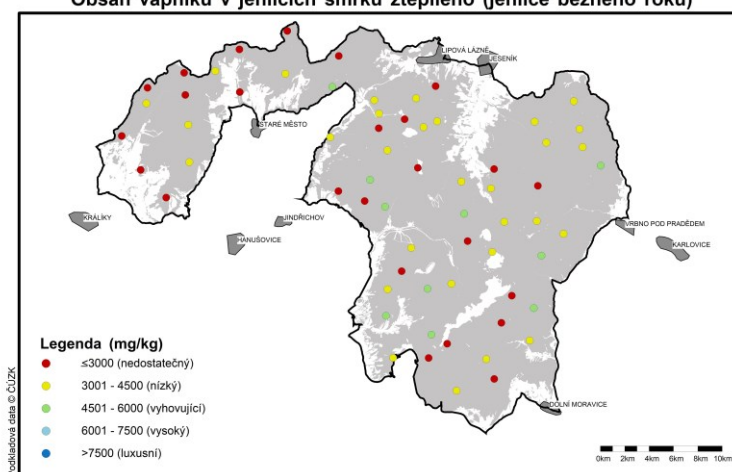
Obsah přístupného vápníku v organominerálním horizontu

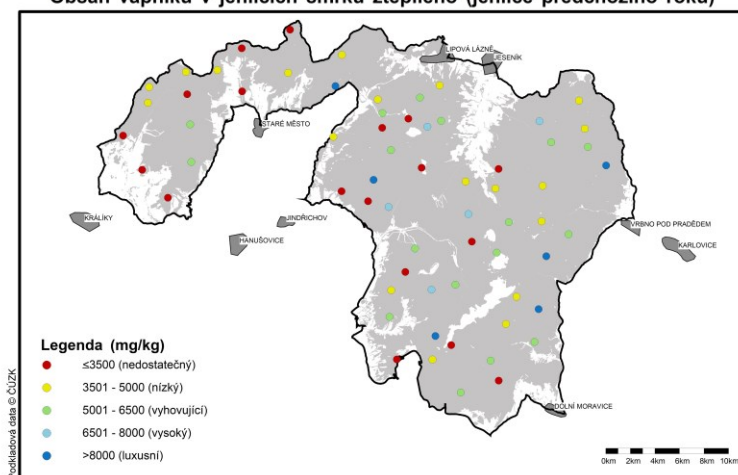
Obsah přístupného vápníku v minerálním horizontu

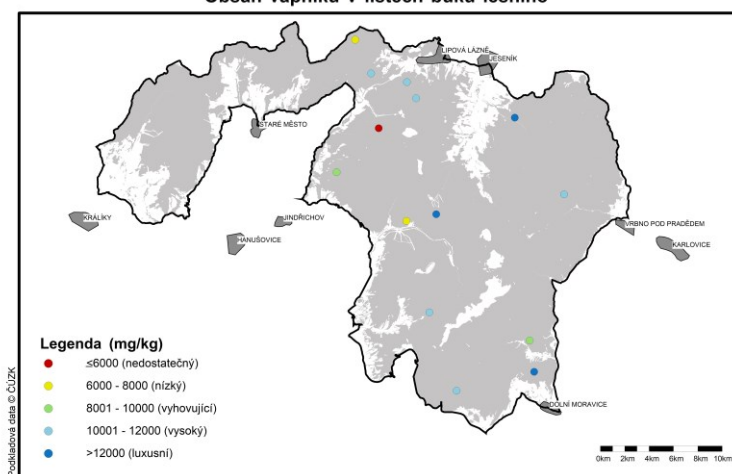
Obsah vápníku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

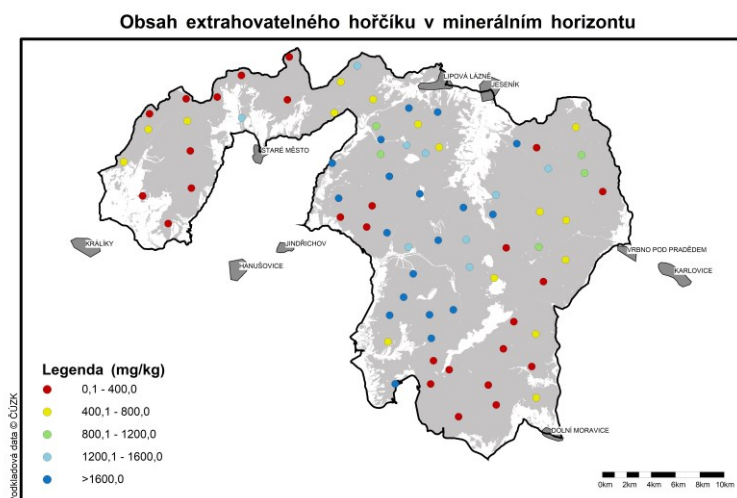
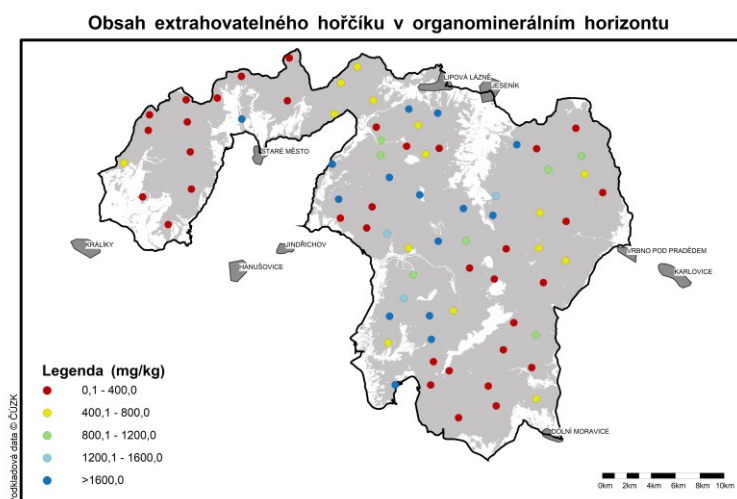
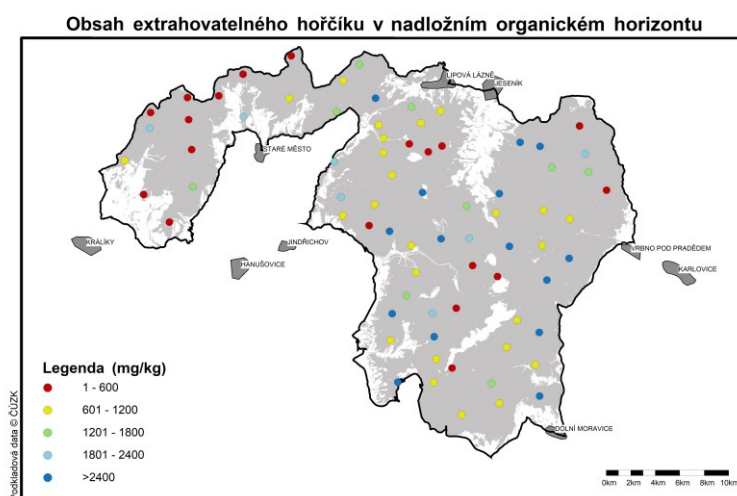
Obsah vápníku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice předchozího roku)

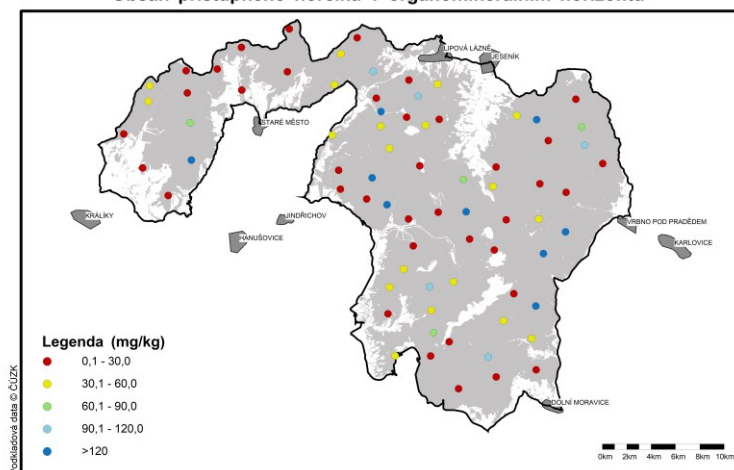
Obsah vápníku v listech buku lesního

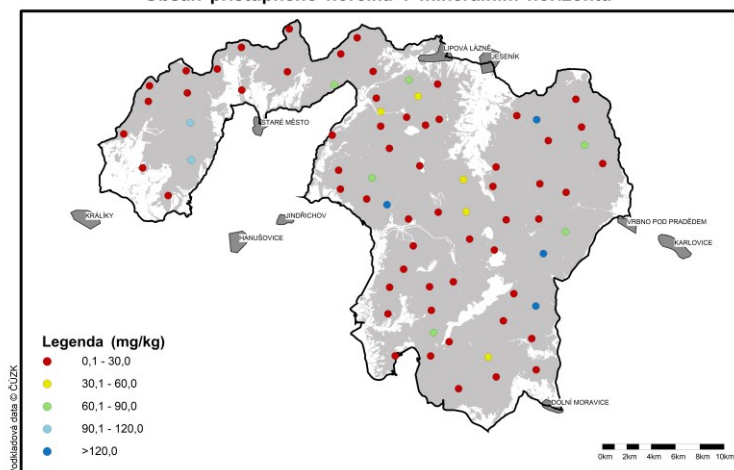
5g) obsah hořčíku

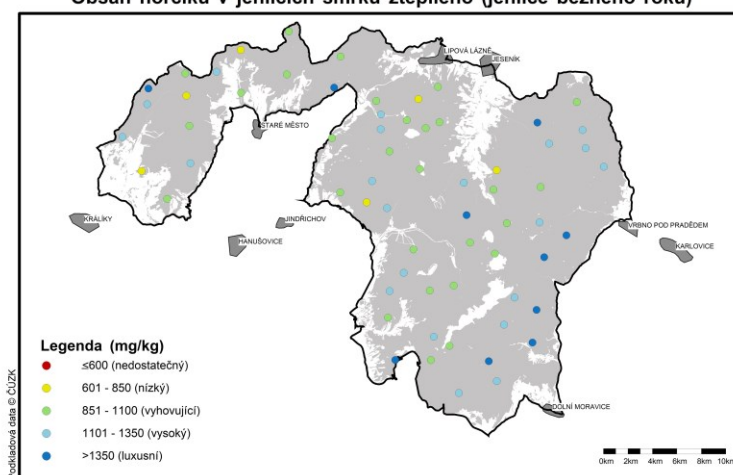
Obsah přístupného hořčíku v organominerálním horizontu

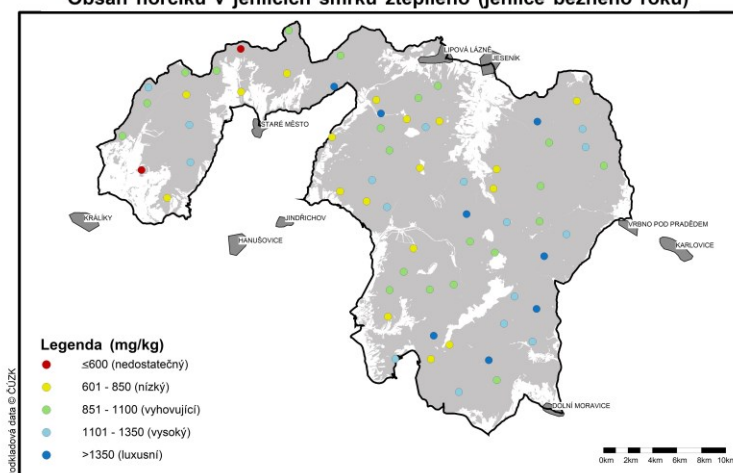
Obsah přístupného hořčíku v minerálním horizontu

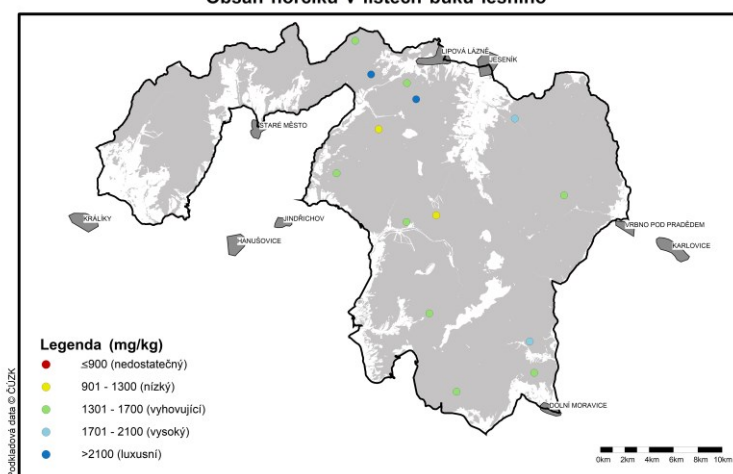
Obsah hořčíku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

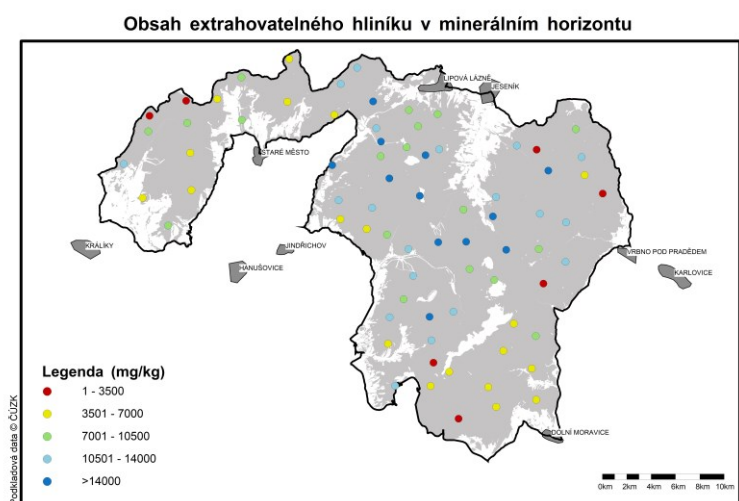
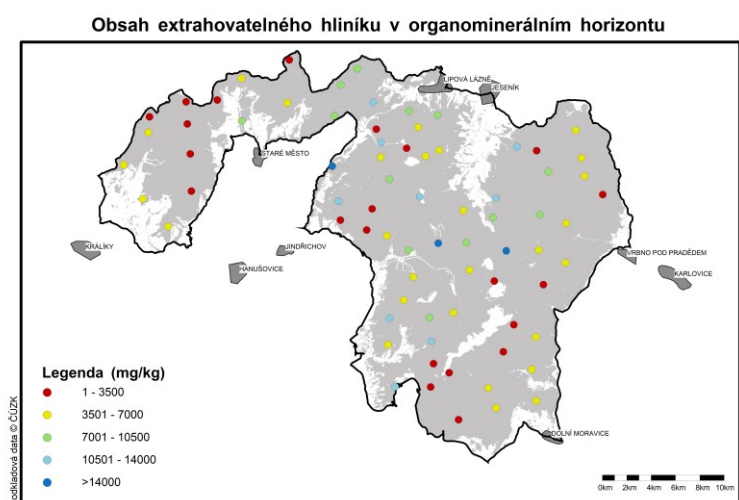
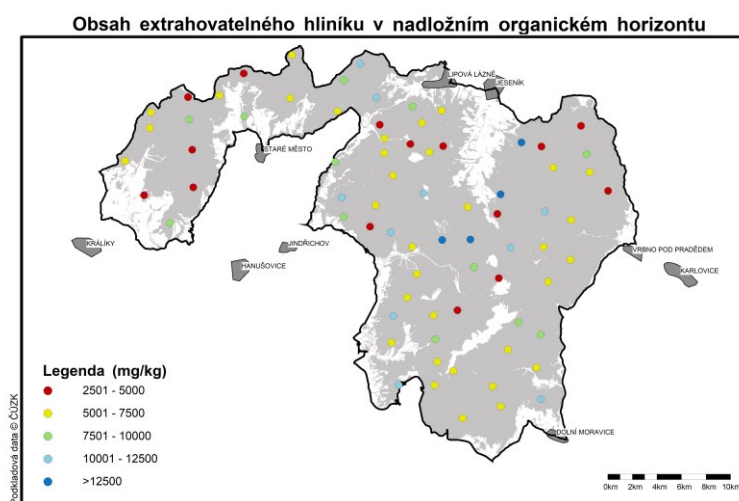
Obsah hořčíku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

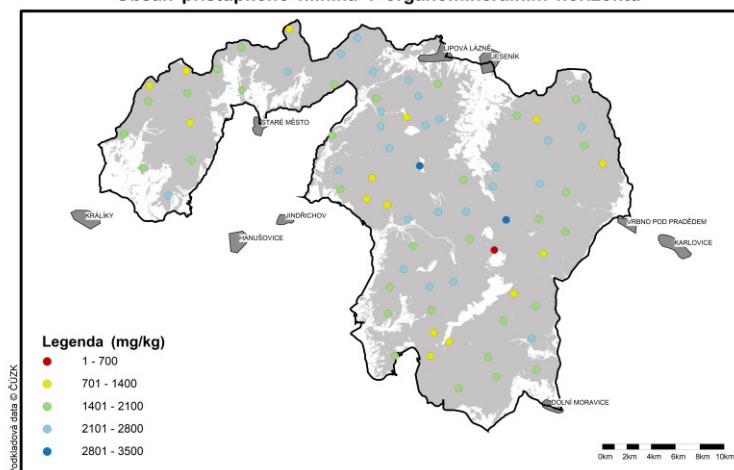
Obsah hořčíku v listech buku lesního

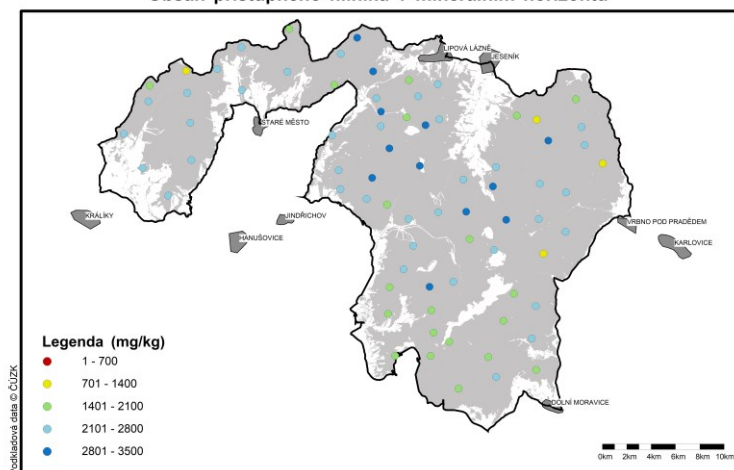
5h) obsah hliníku

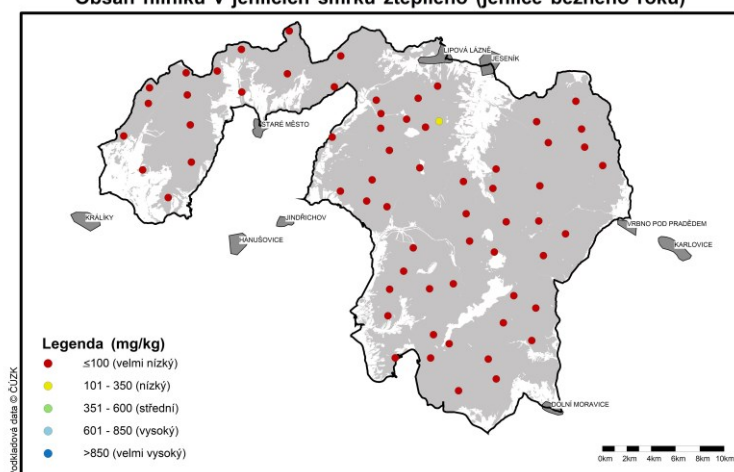
Obsah přístupného hliníku v organominerálním horizontu

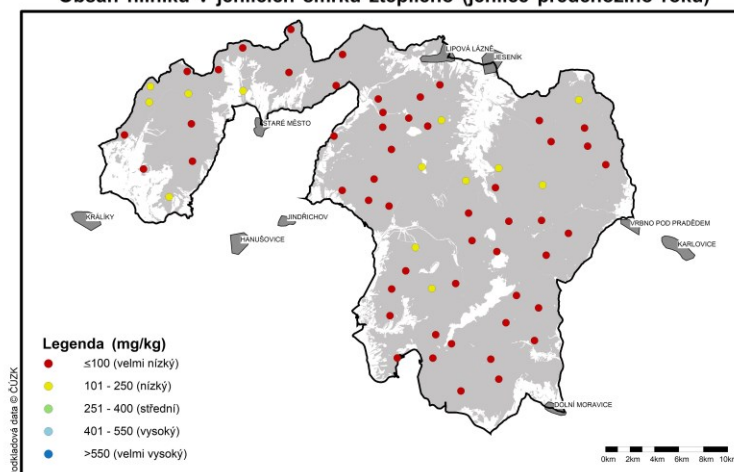
Obsah přístupného hliníku v minerálním horizontu

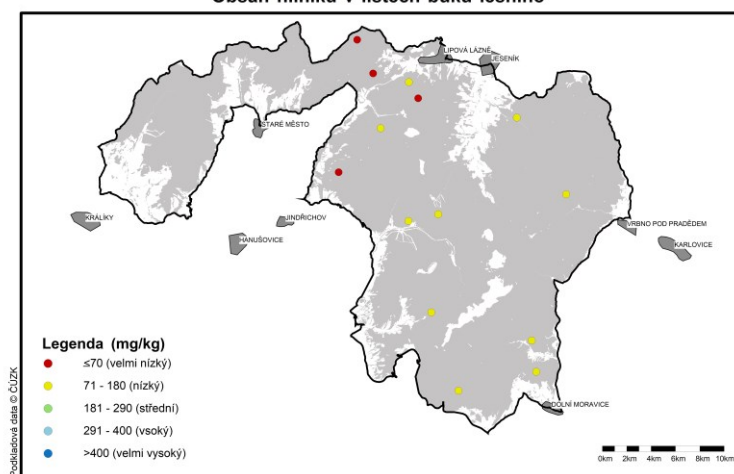
Obsah hliníku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

Obsah hliníku v jehlicích smrku ztepilého (jehlice předchozího roku)

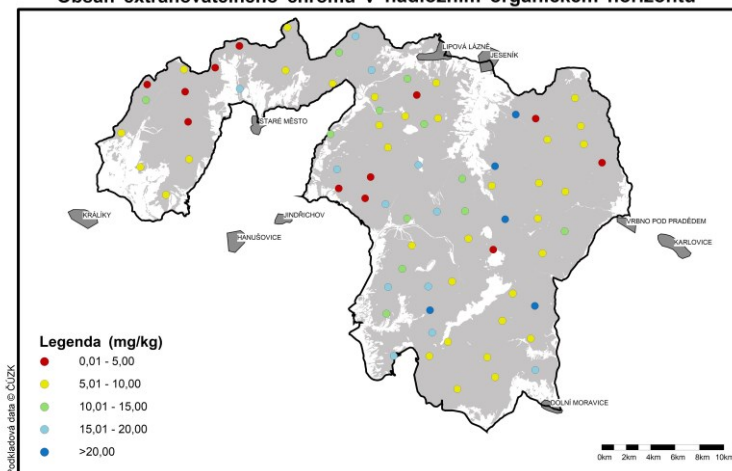

Obsah hliníku v listech buku lesního

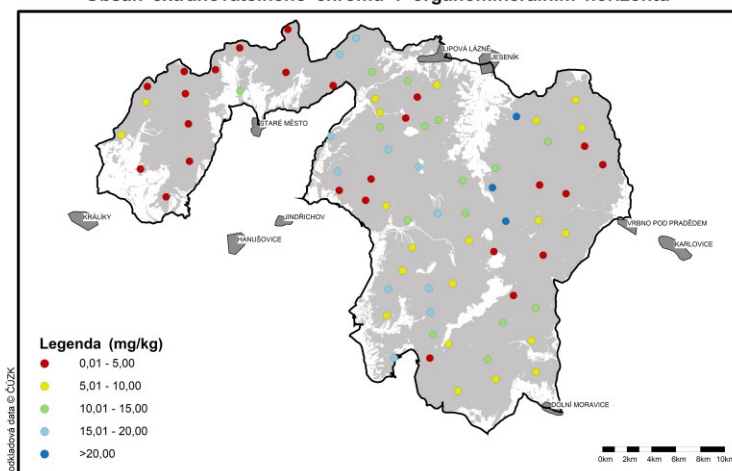

5i) obsah chromu

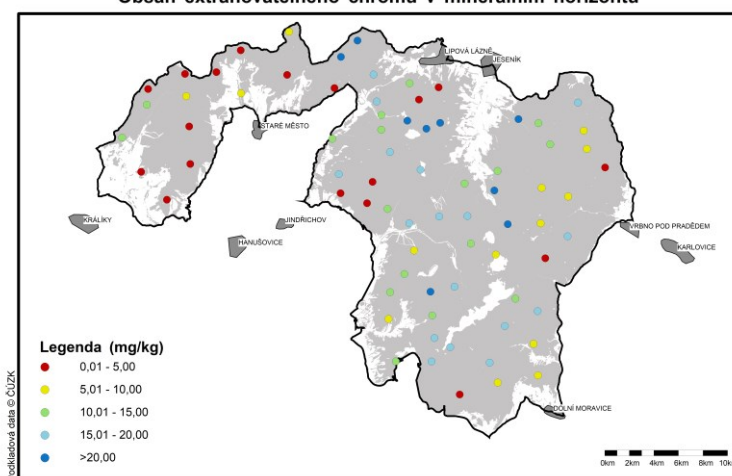
Obsah extrahovatelného chromu v nadložním organickém horizontu

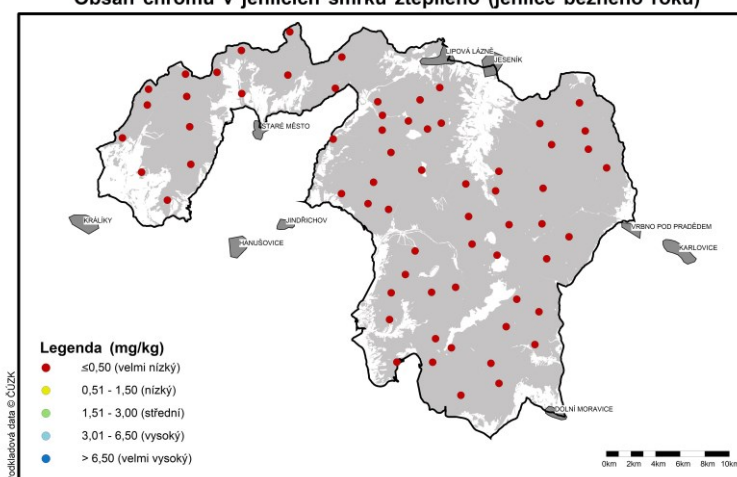
Obsah extrahovatelného chromu v organominerálním horizontu

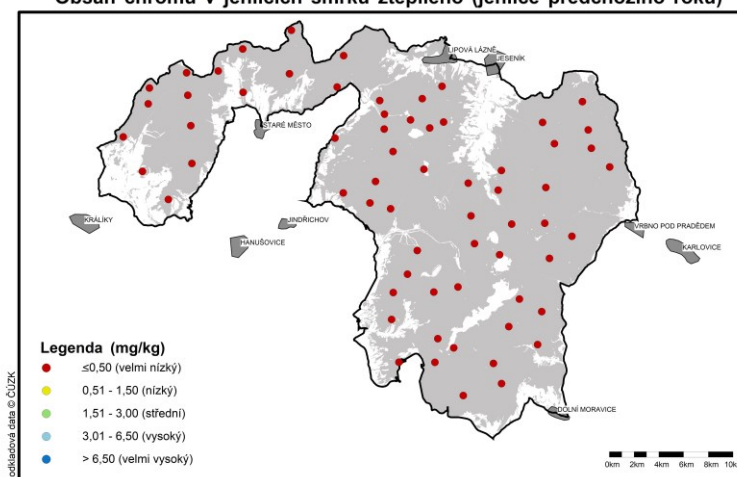
Obsah extrahovatelného chromu v minerálním horizontu

Obsah chromu v jehlicích smrku ztepilého (jehlice běžného roku)

Obsah chromu v jehlicích smrku ztepilého (jehlice předchozího roku)

Obsah chromu v listech buku lesního

